

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

JONSTRUPBOGEN

33TE BIND

1956

REDIGERET AF VIKTOR PEDERSEN

KØBENHAVN

JONSTRUPSAMFUNDETS FORLAG · WILH. THOMSEN
ORDRUPHØJVEJ 24 · CHARLOTTENLUND

1956

INDHOLDSFORTEGNELSE

	Side
Fra Jonstrup til Lundtofte	3—12
Viktor Pedersen: Træk af Jonstrups historie.....	13—20
Valdemar Mortensen: Min barndom på Jonstrup. II.....	21—37
P. Strange-Andersen: Skoleinspektør Jørgen Olsen.....	38—42
J. Skaftø: Førstelærer P. Sejerbo.....	43—45
Fritze Munch: Årets gang på Jonstrup	46—47
Fra jonstruppernes verden	48—49
Afgangseksamen 1955.....	50—51
Regnskab og styrelse	52

FRA JONSTRUP TIL LUNDTOFTE

DEN SIDSTE DIMISSION PÅ JONSTRUP

Forlængst har gamle jonstruppere holdt afskedsfest på Borgen. Det skete i december 1953, da flytningen syntes forestående, og selv om det unægtelig viste sig at være i god tid, så var det et held, at Jonstrupsamfundet ikke ventede, til flytningen var endelig besluttet — for i så tilfælde havde vi ikke kunnet samles til fest på Jonstrup. Beslutningen blev taget ved begyndelsen af sommerferien 1955, og inden feriens slutning skulle flytningen være tilendebragt. I Jonstrupbogen 1954 bragtes et referat af afskedsfesten, og de mange vemodige ord og udtryk for taknemmelighed overfor det kære gamle sted, som lød ved den lejlighed, skal ikke gentages her. Efterhånden stod det vel klart for alle, at seminariet ville sygne hen og måske dø, hvis det ikke i tide blev plantet om. Det er nu sket, og vi håber alle, at det frisk og levende vil gå en smuk fremtid i møde i Lyngby.

Men her skal siges lidt om den sidste dimission på Jonstrup, som blev den største i seminariets historie, idet ikke færre end 79 elever dimitteredes. Det var en stor fest, så langt fra præget af afskedsstemning; næppe nogen af de unge skænkede det en tanke, at det kunne være sidste gang, kun vi gamle jonstruppere, der var til stede, bevægedes ved tanken om, at det nok var den sidste dimission på Borgen — som det også blev.

Der lå glans over Jonstrup pinselørdag den 28. maj 1955. Over det blå tag vajede splitflaget, og solen skinnede gennem bøgeløvet i Jonstrup Vang som utallige majdage før. De senere års dimissioner har ikke været så højtidsprægede som i gamle dage, men til gengæld har arrangementet været langt mere omfattende og deltageres antal langt større end tidligere. En hundredtallig skare af dimittendernes pårørende, deraf mange koner og kærestes, var mødt op. Festen begyndte med »Øjetur« om eftermiddagen, og hvor forskellig var den ikke fra dengang,

da det kun var en mindre skare unge mennesker, der drog til skovs. Nu var det sommerkjolernes lyse, festlige farver, der prægede billedet, og pårørende i stort tal fulgte med. Ved stenen udveksledes taler, og embedsmændene indsatte deres efterfølgere. »Den gamle Borger« slog endnu en gang mod de gamle mure, da skaren efter turen svingede ind i borggården, og fanen foldedes sammen — for sidste gang.

Musiksalen kunne ikke rumme de mange mennesker, så gymnastiksalen var taget i brug. Forstanderens manende ord lød til de unge, og derefter var der fællesspisning med 175 deltagere i vandrehallen og tilstødende klasseværelser, hvor en række talere gennem højtaleranlæg tolkede deres ønsker for dimittenderne. Hermed sluttede den alvorlige del af festen, og den muntre afdeling begyndte med afholdelse af Højere dimission med vittig — noget respektløs — underholdning og derefter bal til den lyse morgen. En lys og festlig dimission var til ende, en festdag på Jonstrup, præget af alvor og stemning, af Jonstrup-humor og sorgløshed — det skulle blive den sidste: nogen tid efter besøgte Finansudvalget seminarier og bestemte, at det skulle flyttes til det interimistiske sted i Lundtofte.

SEMINARIEFORSTANDER
AAGE MORVILLES TALE VED DEN SIDSTE
DIMISSION PÅ JONSTRUP

I 144 år har der været holdt dimission i Jonstrup. År efter år er en skare unge draget ud fra dette sted til arbejdet i den danske skole. Det er en gammelkendt begivenhed — og dog stadig lige ny. Den er ny for de unge, som kun oplever den een gang. Men den er også lige ny for os andre, som sender hold efter hold ud i verden. Det hænger dels sammen med, at der aldrig er to klasser, som helt ligner hinanden, hvorfor dimissionen hvert år rummer noget specielt, dels skyldes det, at de vilkår, under hvilke dimissionen finder sted, veksler fra år til år. Det er ikke så farlig mange år siden, at et nyt hold lærere, som blev udsendt fra et seminarium, måtte regne med at gå ledige et halvt års tid, før der kunne blive håb om et lille vikariat. Den

lange ventetid og de mange skuffelser, som fejlslagne forhåbninger om et arbejde gav, måtte nødvendigvis virke forstemmende. Det var ikke let at være nybagt lærer, når der i forvejen gik ca. 1000 arbejdsledige lærere.

I dag kan vi sende de unge ud med sikkerhed for, at de hurtigt kommer i gang. Medens det før var dimittenderne, som måtte cykle landet rundt for at præsentere sig og nærmest tigge sig til et lille vikariat — et årsvikariat var en hel ønskedrøm —, så er det i dag skoleinspektører og skolekommissionsformænd, som ringer og spørger, om de må komme for at tale med dimittenderne. Denne situation må give de unge en følelse af, at der er brug for dem. Vi har derfor dobbelt grund til at ønske Dem til lykke med, at De nu har afsluttet Deres foreløbige uddannelse og kan få det eksamensbevis, som er adkomsten til gerningen i skolen.

Det skulle nødtigt være et punktum, der sættes i dag, Det må højst blive et semikolon, for færdige er De ikke. Nu bliver det livets erfaring, som bliver læremesteren, oplevelserne i skolens daglige liv med deres veksling af nederlag og sejre. Begge er lærerige.

Det er glædeligt for dimittenderne, at der er så hårdt brug for dem. Dermed skal ikke blot tænkes på, at det er let at få plads. Der er brug for dem til et nyttigt og nødvendigt arbejde. Det må være klart for alle, at der er røre i den pædagogiske verden. I alle lande drøftes skolespørgsmål med stor alvor og iver. Det gælder både det ydre og det indre. Med det ydre tænker jeg på skolestrukturen, skolens opbygning, som bestemmes af samfundet udfra sociale synspunkter, rammen, som fastsættes af den politiske myndighed. Med det indre menes der det, som sker med børnene i skolestuen. Det bestemmes overvejende af lærerne, som skal udfylde den ramme, som myndighederne skaber.

Begge dele drøftes med stor ihærdighed. Bagved ligger et folkeligt behov for et stort initiativ i opdragelsen. Det er dels et kendetegn for enhver efterkrigstid, dels er dette behov fremkaldt af ængstelse for fremtiden.

Vi er børn af en tid, som er præget af angst og derfor også af pessimisme. Man tør ikke se fremtiden i møde med den umid-

delbare tillid, som giver glæde og tryghed. Man lukker øjnene og lader stå til, for man kan ikke leve livet på kun at grue for det hele. Men tænker man sig om, ser man forvirrende syner af en verden, hvor der leges med kræfter, som hvert øjeblik kan true med at tage magten fra menneskene.

Men ud af tidens angst fødes længslen efter et nyt menneske, som kan beherske både naturens kræfter og det, som menneskene selv sætter i scene. Derfra føres tanken naturligt hen på skolens opdragende gerning. Det er ganske vist ikke de store syner, som præger den pædagogiske debat. Men udtalt ligger bagved drømmen om et nyt menneske og en ny verden, hvor »det lufter liflig under sky fra paradiset opladt på ny«, som vi lige sang det.

Vi drøfter sjældent det store perspektiv, men holder os til det lille, fordi det er, hvad vi kan overskue. Vi laver stavelister og læsespil, for det kan vi magte. Vi gør pædagogikken til en småtingsafdeling, hvor hver rider en lille kæphest. Vi slår om os med pædagogiske slagord og modeudtryk. Fra en kant råbes der: individuel undervisning, et andet sted fra lyder det: gruppeundervisning. Andre råber: enhedsskole, selvvirksomhed o.s.v.

Man må undertiden mindes en tale, som Indiens store religionsstifter Buddha holdt for en halvtredje tusind år siden. Han sammenlignede ironisk de lærde med en flok blinde, som blev stillet overfor en elefant. En føler på dens bug og siger: det er en tønde, en anden får fat i et forben og siger: det er en træstamme, en tredje griber fat i en stødtand og siger: plovjern, en fjerde rører ved elefantens øre og siger: vifte. På samme måde strides de lærde, fordi de ikke opdager, at de hver især kun har fat i en lille del af sandheden.

Det gælder også i den pædagogiske verden. Men vi må sige, at der er grund til at være taknemmelig for de folk, som møjsommeligt arbejder med hver sin lille del, elefantens forben og stødtand, staveordene og tabelmetoderne. Ethvert fag har sin arbejdsteknik, som skal læres af udøveren. Det har pædagogikken også, derfor er der brug for en småtingsafdeling. Men man længes ofte efter et helhedssyn på undervisning og opdragelse. Det har der undertiden været i skolens historie, selv

om vi i vor tid ikke vil kunne godkende ensidigheden i det den gang hævdede syn. Det var der i det gamle Spartas militære opdragelse. Det var der i Pietismens skoler med deres udtalte religiøse sigte. I vor tid griber vi som de blinde fat i en del af elefanten og tror, at det er hele sandheden, som vi har grebet om.

Vil man søge efter grunden til denne usikkerhed, kan den næppe findes andre steder end i tidens mangel på en livsanskuelse. Et opdragelsesideal må hvile på et fundament. Skolen er blevet et instrument for et i åndelig henseende neutralt samfund. Derfor overladet det til den enkelte lærer selv at finde grundlaget for sit arbejde. Der kan tages kursus i metoderne, men ikke i livsanskuelse. Det er noget, som må komme indefra. Men den lærer, som har en indre rigdom, religiøs eller almen kulturel, vil ikke komme til at stivne i mekanik, men vil altid have noget at give af. Vi har under Deres uddannelse bestræbt os på at vise Dem hen til de steder, hvor menneskene har fundet kilderne for deres åndelige liv.

Finder en lærer frem til disse kilder, vil han også have blik for totaliteten og ikke forveksle detaillien med helheden. Skal jeg i dag udtale et ønske for de 79 unge, som nu forlader seminariet, skal det ikke blot være, at de bliver dygtige metodikere, som kan lægge undervisningen rigtigt an, men også at der bag Deres skolearbejde må ligge varme og rigdom.

Hverken forbenet eller stødtanden er identisk med hele elefanten. Men der har ofte i kulturhistorien været en trang til at finde en enkelt formel, som kunne udtrykke det hele. Det har fået et smukt udtryk i tanken om *de vises sten*, gådernes løsning, helhedsopfattelsen af livet, sammenfatningen af al visdom. Man har søgt de vises sten gennem årtusinder. Mange har påstået, at nu var den fundet. Men det gik altid som med de blinde og elefanten, det var kun et brudstykke af sandheden, som netop, fordi det kun var et brudstykke, blev forstået forkert.

Også i den pædagogiske verden har man søgt de vises sten. Men det blev kun til en slags trylleformular, et motto, som man mente kunne slå igennem på en sådan måde, at ingen kunne være i tvivl om, hvordan det hele skulle gribes an. Men det blev kun ønsketænkning, de vises sten blev aldrig fundet.

Det dybeste, der er sagt om den sag, er, hvad Anker Larsen har udtrykt i en af sine bøger. Han siger: »De vises sten er en af vejens milestene, og vil du vide, hvilken af dem det er, så er det altid den næste«.

Der findes ingen eviggyldig løsning på problemerne. Det er menneskeåndens vilkår altid at stræbe fremefter. Heller ikke i skolens arbejde kan vi standse op ved en milesten og slå os ned der i den tro, at vi nu er ved vejs ende, nu kan det ikke gøres bedre. Vi ønsker ganske vist ofte, at vi nu kunne få ro til at slå os ned. Der kan være noget forvirrende ved al den tale om pædagogik. Kan vi dog ikke nøjes med at gøre det, vi nu engang gør, og som vi måske synes går tåleligt? Ungdomsundervisningen skal laves om, læreruddannelsen skal reformeres, og så skal vi lige efter til at tage stilling til en ændring af hele skolestrukturen. Man fristes til at spørge: bliver der dog aldrig fred?

Men det gør der ikke. Det er livets lov, at intet kan stagnere uden at dø. Om vi ønsker det eller ikke, forandrer livsvilkårene sig stadig, og skolen må følge tidens strøm. Der er mange milepæle fremefter, og det er stadig den næste, som er de vises sten.

Betyder det da, at intet står fast? Nej, *retningen* ligger fast. Man skal finde vejen og så følge den.

Omsat i jævn tale vil det sige, at vi seminariets lærere ønsker Dem lykke til at bevare friskheden, så De ikke slår Dem ned ved en tilfældig milesten og lægger Dem til at sove.

Dimissionen er en højtid, som man altid er glad for være med til. Det er så opløftende at se eleverne blive til lærere og være med til at markere dette store vendepunkt i de unges liv. Men det går mig ofte sådan, at der efter en dimissionsfest falder bekymrede tanker over mig. Man har sagt farvel, mange ser man aldrig mere og hører måske ikke noget fra dem eller om dem. Man tænker på, hvad de har fået med herfra. Blev det de bedste år, eller blev det spildte år? Var der jordbund for den sæd, som vi har prøvet at så? Kommer der noget ud af det hele udover at få en plads i skolen? Fik vi sagt det, som skulle siges, eller druknede det ene fornødne i mylderet af detaljer, som skulle læres?

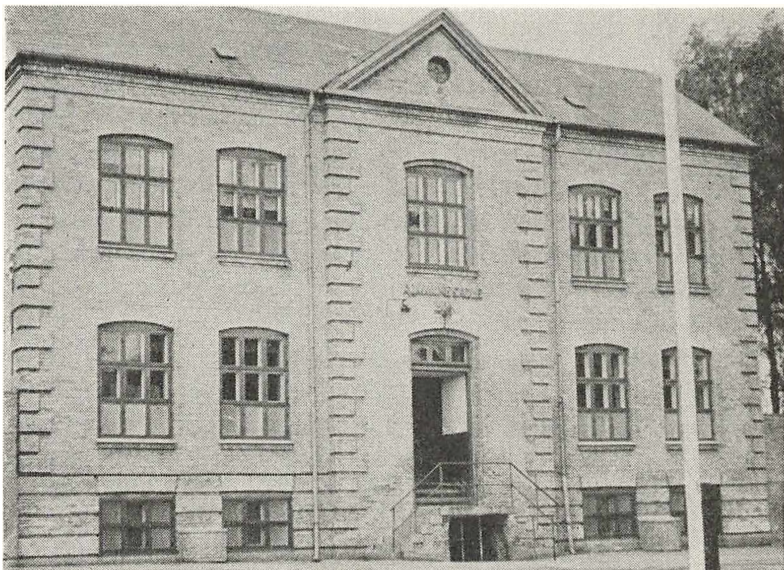
De to dage i seminarieåret, som trykker mig mest, er den dag, da vi optager nye elever, og den dag da vi tager afsked

med et hold dimittender. Først bekymring for, om vi har valgt de rette, eller vi har grebet forkert, og på dimissionsdagen ængstelsen for, om vi har gjort det rigtige i vores undervisning.

Træet skal kendes på dets frugter. Et seminarium skal kendes på dets elever. Vi kender ikke hjerte og nyrer, vi kan ikke gennemskue, om der er kommet noget ud af det. Men det skal nu stå sin prøve i dagligdagens slid. Vi ønsker Dem af hjertet en lykkelig fremtid. Det er ikke karrieren, jeg tænker på, men derimod på den lykke, det giver, at få noget til at gro. Gid De må forstå barnets verden og gid De må have åndelig spændighed til at tage del i drøftelsen af, hvad der tjener barnet. Når De har fundet vejen, så hold blot retningen og glem ikke, at det sidste ord bliver aldrig sagt, forny Dem stadig, så De kan passere vejens mange milesten med et modtageligt og åbent sind i bevidstheden om, at de vises sten altid er den næste.

INDVIELSEN AF JONSTRUP STATSSEMINARIUM I LUNDTOFTE

Flytningen, der foregik i begyndelsen af august, krævede en vældig arbejdsindsats af forstander, lærere, elever og pedel, en indsats, der i høj grad er påskønnelsesværdig. En flytning fra større forhold til mindre er jo særlig vanskelig, og det var tilfældet her. Alt det, der skulle med, kunne ikke rummes i Lundtofte gamle skole, og man har måttet opmagasinere seminariets orgel og bibliotek. Stig Bredstrups mindeplade blev ført med, men den bliver næppe sat op, før det nye seminarium står færdigt, og mindstøtten over etatsråd J. Jensen må blive stående på det gamle Jonstrup til den tid. Men inventar, samlinger og de fleste billeder er blevet placeret på det nye sted, dog har man ikke kunnet finde plads til de mange årgangsfotografier. Foruden almindelige klasseværelser og faglokaler er der indrettet en hyggelig dagligstue for eleverne, hvor de store malerier har fundet plads, og der et rummeligt lærerværelse. I gymnastiksalen, der også anvendes til møder, er der god plads

Jonstrup statsseminarium pr. Lyngby.

til et par hundrede mennesker. Forstanderen har fået lejlighed i den tidligere førstelærerbolig, hvortil der hører en stor have, og det er meningen, at der skal laves et anlæg til eleverne i den tidligere urtehave, hvor »Krabbefiskeren« skal anbringes. Ved opkørselen til skolen markerer skiltet »Jonstrup statsseminarium«, at Jonstrupnavnet skal bibeholdes. Det er Jonstrup, der er flyttet, og ikke et nyt seminarium, der er oprettet. Både lokaler og omgivelser er hyggelige, og landskabet er åbent og smukt som på det gamle sted.

Enkelte lærere, Lindberg og Wolffsen, er blevet boende i Jonstrup, medens andre har fundet boliger i nærheden af Lundtofte, og nogle tager som hidtil ud fra København; der er ret nem forbindelse til hovedstaden med S-tog til Lyngby og derfra med rutebil lige til døren. Lyngby-Tårnbæk kommunalbestyrelse har gjort en stor indsats for at skaffe billige værelser til eleverne, og det er lykkedes at få alle anbragt. På gården »Lille Ørholm« er der indrettet et lille kollegium for 11—12 kvindelige elever. Alt i alt er det lykkedes de kommunale myndigheder i Lyngby at skabe helt gode og tiltalende rammer for semina-

riet. Men besværligheder er der naturligvis, således må undervisningen foregå to steder: på den gamle og den nye Lundtofte skole, og eleverne i 4. klasse må mandag og fredag transporteres i bus til praktik i øvelsesskolen på Jonstrup, der først nedlægges ved udgangen af skoleåret 1955-56.

Der var feststemning ved indvielsen den 19. august 1955. Det tryk, der havde hvilet over seminariet i flere år, var lettet: usikkerheden var afløst af vished. Vel var det med sorg i sinde, man forlod Jonstrup, men stemningen var optimistisk, for Jonstrup skulle leve videre, man kunne se frem til en moderne seminariebygning i overskuelig fremtid, og de interimistiske forhold, hvorunder man skulle klare sig et par år, var ikke værre, end at der godt kunne leves et rigt seminarieliv her. Repræsentanter for undervisningsministeriet med undervisningsminister Julius Bomholt i spidsen og for kommunalbestyrelsen og skolevæsenet var til stede og samledes med lærerkollegiet og de 180 elever til en højtidelighed i gymnastiksalen, en begivenhed, der samme aften udsendtes i fjernsynet.

Viceborgmesteren i Lyngby-Tårnbæk, viceskoleinspektør A. C. Tandrup, bød seminariet velkommen til kommunen, idet han udtalte håbet om, at seminariets traditioner og indsats i den danske skole måtte fortsættes på det nye sted. Han lovede kommunens bistand til overvindelse af vanskelighederne, man var stærkt interesseret i seminariets fremtid og ventede sig meget af det kulturelle samarbejde. Undervisningsministeren omtalte de forhold, der havde nødvendiggjort flytningen. Selv om meget efter hans mening talte for, at seminariet skulle være flyttet til en købstad, så fandt han det sted, forstander Morville havde argumenteret for, velegnet; det var i smukke omgivelser ved Dyrehaven og nær de kulturelle institutioner i hovedstaden. Ministeren udtalte sin påskønnelse af forstanderens og lærernes indsats ved den vanskelige flytning, og han var optimistisk med hensyn til seminariets fremtid.

Seminarieforstander Aage Morville, på hvem en stor byrde har hvilet i lang tid, fremhævede betydningen af, at Nordsjælland og Københavns omegn bevarede sit seminarium; herfra og fra Bornholm var hidtil langt det største antal elever kommet. Han takkede for hjælp fra ministeriet og fra Lyngby-Tårnbæk

kommune. I dobbelt forstand var det et nyt afsnit i seminariets historie, der begyndte: Jonstrup var blevet omplantet til et nyt sted, samtidig med at den nye seminarielov skulle føres ud i livet. Man ville i Lundtofte bestræbe sig på at gøre et arbejde, der var fortiden værdigt og tjente fremtiden. Som den blinde P. A. Heiberg på maleriet i dagligstuen ledes af barnet, håbede han på, at seminariet i sin indstilling ville lade sig lede af barnet — med barnet i centrum. — Skoleinspektør Ernst Gehl bragte en hilsen fra Jonstrupsamfundet: med vemod ser vi gamle elever på flytningen fra Jonstrup, men samtidig har vi forståelse af, hvad nye forhold og nye tider kræver.

Efter indvielsen fik de indbudte seminariet forevist, og man glædede sig bl. a. over, at bygningen var sat så smukt i stand; den strålede nymalet med lyse, lette farver. Tiltalende ser det ud, men alligevel ønsker alle, at lejemålet i Lundtofte må blive kortvarigt. Og der er heldigvis udsigt til, at det vil ske. Ved Dyrehaven nær Fortunen vil staten opføre et nyt Jonstrup seminarium, og samtidig vil Lyngby-Tårnbæk kommune bygge en ny stor kommuneskole, som skal være øvelsesskole for seminariet.

TRÆK AF JONSTRUPS HISTORIE

I ANLEDNING AF SEMINARIETS FLYTNING

»Jonstrup! dit navn kalder minderne frem« — denne begyndelseslinie i Kaj Bangs smukke Jonstrupsang har fået særlig gyldighed for gamle jonstruppere ved efterretningen om, at deres gamle seminarium skal flytte til Lyngby, vigende for de militære anlæg i Værløse. Minderne fra den gamle borg er for de fleste så nært knyttet til stedet, til de ærværdige bygninger og til den smukke egn, at de har svært ved at tænke sig Jonstrup et andet sted; men et seminarium med øvelsesskole bør ikke ligge midt i et militært område med al den forstyrrelse, det medfører, og flytningen var derfor uundgåelig. Nu er andet kapitel i seminariets historie afsluttet. Det første, der strakte sig over 18 år, blev skrevet på Blågård ved København, hvor det havde til huse 1791—1809, det andet strækker sig over de 146 år, i hvilket det gamle fabriksanlæg ved Søndersø har været rammen om et rigt skoleliv.

Jonstrups historie har rødder helt tilbage i merkantilismens tidsalder. Med statens støtte oprettedes på Frederik V's tid en del fabrikker, og en af dem var Jonstrup kgl. uldenmanufaktur fra 1760. Ved åen fra Søndersø lå en gammel vandmølle, som blev erhvervet af en fabrikant, der ville benytte åens vand som drivkraft til maskinerne. Han opførte nogle mindre bygninger til klædefabrikation, men virksomheden trivedes ikke, og regeringen måtte træde hjælpende til, for at den kunne fortsætte. I 1770 opførtes en stor hovedbygning, men hele fabrikken nedbrændte 1778. Den opførtes påny, og 1781 var den store hovedbygning færdig, den, som alle jonstruppere kender så godt. Den står uforandret endnu den dag i dag, kun er det oprindelige røde tegltag erstattet med skifer. Med sine lyse mure var den en pryd for landskabet og er det endnu. Når man fra bakken

ved Måløv ser ud over lavningen ved Søndersø, virker den smukke, enkle bygning som et samlende midtpunkt i den skønne egn med bakker, mose, fælle, sø og skov.

Imidlertid måtte regeringen stadig yde støtte til fabrikken, og det endte med, at staten i 1808 overtog hovedbygningen, som således var til rådighed, da Blågård seminarium, der efter ødelæggelserne i 1807 havde fortvivlede forhold at arbejde under, måtte flytte. Sidst i september 1809 kørte et større vogntog med lærere, elever og inventar ud ad Frederikssundsvej til Ballerup, hvor det drejede ned mod Jonstrup Vang for at tage den nye bolig i besiddelse. Det var dog kun hovedbygningen, seminariet overtog. Rundt om fortsatte klædefabrikationen i flere småbygninger, og der var stadig mølle samt kro på stedet. Fabrikvirksomheden ophørte først en halv snes år senere, og da kro-gængerik kategorisk var forbudt eleverne, forsvandt også kroen. Det var et idyllisk sted, seminariet var kommet til. Chr. Molbech fortæller, at han på en af sine vandringer i ensomheden omkring Søndersø pludselig blev mødt af harmonisk, kraftig mandssang fra en stor bygning, og rundt om i småhusene blev der arbejdet med liv og lyst på klædeværkstederne. Hele stemningen og den livlige virksomhed i det lille afsondrede samfund betog ham så stærkt, at han ligefrem kunne tænke sig at have sin gerning på dette sted.

Under de første forstandere Saxtorph (1809—19) og Wegener (1819—38) arbejdedes der støt og stilfærdigt, omend under primitive forhold — det var jo i den fattige tid. Den betydeligste lærer, der var fulgt med fra Blågård, var den berømte sanglærer H. O. C. Zinck, som et par dage om ugen boede på seminariet. Han holdt dog kun ud et par år, og derefter gik det hurtigt tilbage med sangen, så at der, da seminaristerne skulle synge ved biskop Balles begravelse 1816, hændte den skandale, at deres sang måtte standses, fordi den var for rædselsfuld. Snart blev det dog bedre hermed, og siden har sangen stået højt på Jonstrup. Gymnastikundervisningen var fremragende. Nachtgall havde sat den i system på Blågård, og hans elev V. J. Gehl fortsatte hans arbejde det nye sted.

1838 blev andenlæreren Jens Jensen, der selv havde taget lærereksamen på Jonstrup, forstander, og dermed begyndte en 30-årig periode, der gav seminariet stor anseelse. Den nye forstander tog straks fat på at udrydde gammel slendrian; han veg aldrig tilbage for at bortskære vildskud på pædagogikkens ædle træ. Han kendte jonstruppernes skødesynder og slog bl. a. hårdt ned på »rævesyge« og tobaksrygning. Uddannelsen blev tre-årig, og en mængde forbedringer, både ydre og indre, blev indført. I slutningen af halvtredserne opførtes en større bygning, der bl. a. indeholdt gymnastiksal med rustkammer. Til gymnastikundervisningen hørte dengang våbenøvelser med bøsse og huggevåben; det ophørte dog snart, ligesom undervisningen i havebrug var afskaffet i begyndelsen af halvtredserne. Over gymnastiksalen indrettedes sovesal for en klasse; her blev der senere musiksal.

Der stod megen strid om professor, senere også etatsråd, Jensen, som var meget tør, stiv og ubøjelig i sine strenge krav. Anton Nielsen har i sine erindringer hudflettet ham, men denne pamflet vakte dog en voldsom protest. Vrøvl om maden var der naturligvis — det har der altid været på Jonstrup — men det viste sig ved undersøgelsen godt nok, at der kunne være frøer, salamandre og nøgne fugleunger i maden, og at der i drikkevandsbrønden lå et råddent kattelig. Stort røre vakte det, da en elev fik kopper, og forstanderen hverken ville fjerne ham eller efter elevernes mening foretage tilstrækkelige isolerende foranstaltninger. De besluttede da det uhørte at rejse hjem uden tilladelse (»koppeoprøret«), men ministeriet stod i denne sag som i alle andre bag forstanderen. Hvorom alting er, så hævede J. Jensen Jonstrup op til den højeste seminariestandard i landet. Joachim Larsen (dim. 1865) betegner ham i sine erindringer som en helstøbt karakter. Andre kendte elever fra hans tid er professor Kroman og Zakarias Nielsen.

Efter J. Jensen kom seminarieforstanderen fra Ranum V. A. V. Driebein til Jonstrup 1868; han døde allerede 10 år efter og blev efterfulgt af provst O. Wolff Tidemand (1878—95). Driebein var en betydelig personlighed, hvem alle så op til med respekt, medens der var megen kritik af den temperamentsfulde

provst. Professor N. A. Larsen, der havde været elev under dem begge, har dog i sine jonstruperindringer også rosede ord til overs for Tidemand. Jonstrup havde en nedgangsperiode på Tidemands tid, men det skyldtes nok ikke forstanderen alene, men også den omstændighed, at de betydelige lærere fra midten af århundredet nu var blevet gamle. Omkring 1890 dumpede der jævnlige elever fra Jonstrup, og seminariet var langtfra, hvad det havde været — nu var Jelling blevet det førende. Ministeriet var klar over, at der måtte en kraftig mand derved, og blandt ansøgerne var der i hvert fald to betydelige kræfter, nemlig N. A. Larsen og Stig Bredstrup. Den sidste blev foretrukket, men da de to år senere søgte konsulentstillingen, sejrede N. A. Larsen.

Bredstrup havde oprindelig tænkt sig Jonstrup som et springbræt til Jelling, men han fik sin livsgerning på det gamle seminarium, hvor han kom til at virke i 34 år. Sjældent har et personskifte bevirket en større glædelig forandring på en skole end forstanderskiftet 1895. Hjulpet af en stab dygtige unge lærere blæste han ny ånd ind i det gamle, forkalkede seminarium. Det var grundtvigsk ånd og liv, der holdt sit indtog og afløste det åndløse terperi; dog ikke sådan at forstå, at skolen blev højskolepræget. Bredstrup glemte aldrig, at der er forskel på et statsseminarium og en eksamensløs skole; han slækkede aldrig på eksamenskravene, men samtidig med, at de ydre rammer omformedes, blev seminariets liv langt mere præget af frihed og tolerance.

I 1898 opførtes en elevbygning med læseværelser. Tidligere måtte man læse på samlingsstuer, hvis man da ikke, som jonstrupperne har gjort det i stort tal indtil den sidste snes år, som peripatetikere »tyrede« i skoven. Et »madoprør« i 1901 førte til, at hele internatsordningen ophævedes, hvorefter det blev frivilligt, om eleverne ville spise hos økonomen, og en halv snes år efter rejste han. Sovesalene forsvandt 1904, og der indrettedes værelser til næsten alle elever. Alt dette betød en betydelig forbedring i seminaristernes kår, men så langt fra at ødelægge kollegielivet fik dette snarere en opblomstring, som har sat sig et smukt spor i litteraturen, nemlig i Rudolf Bruhns bog »De

seks«, der er kommet i et efter danske forhold usædvanligt stort antal oplag og stadig er en yndet ungdomsbog. Skildringen heri af livet på Jonstrup er nok noget idealiseret, men jonstruppere nikker alligevel genkendende til mangt og meget i bogen; det berømte jonstrupske humør har her fået sit litterære monument.

Stig Bredstrup havde nok sine svagheder: Han var impulsiv og kunne være forhastet i sine afgørelser, men han virkede stærkt ved sit åndelige format; han havde store repræsentative evner, og som taler var han fremragende, få kunne som han holde tilhørerne i sin hule hånd. Ånden fløj lavt over Jonstrup i hans tid, og derfor blev det for mange jonstruppere en uforglemmelig oplevelse at have siddet under hans talerstol. At Jonstrup i hans tid påny blev det ansete seminarium, som det var en ære at komme på, skyldes dog ikke ham alene; lærerkollegiet rummede i hele hans tid en række dygtige, pligtopfyldende personligheder, som virkelig forstod at uddanne folkeskolelærere.

I dr. Arne Møllers tid (1929—37) kom Jonstrup i den yderste fare for at blive nedlagt. Stærke politiske kræfter ønskede det til Vordingborg. Forslaget blev endda i 1934 vedtaget i folketinget, men standset i landstinget — så nogen gavn har dette ting da gjort — og i stedet for nedlæggelse blev det til en storstilet modernisering af seminariet, så nu kunne det se en lys fremtid i møde, bortset fra at det stadig kneb med at skaffe børn nok til øvelsesskolen; dette spørgsmål blev dog senere klaret ved, at der kom børn fra Kirke Værløse dertil, hvilket muliggjordes ved den nye vej over fælleden — den, der nu er spærret. I 1937 byttede Arne Møller og Georg Christensen i Haderslev gårde, og med Georg Christensen kom der en ny tid med en ny ånd til Jonstrup. Hvor meget den Bredstrup'ske form for læreruddannelse end havde betydet, så var det tydeligt, at tiden var løbet fra den; nu blev børnepsykologien som grundlag for lærernes behandling af børnene sat i højsædet, og der blev endda indrettet børnehøjskole i den gamle borg. Eleverne sluttede begejstret op om den nye forstander, og de fleste lærere fulgte med. Uhyre vanskeligheder for seminariets arbejde tårnede sig op, da tyskerne i 1944 beslaglagde Jonstrup, og seminariet i to

år måtte installeres i Ballerup-skoler, men de blev under Georg Christensens dygtige ledelse overvundet, så undervisningen kunne gå sin gang.

Endnu midt i sin fulde arbejdskraft faldt Georg Christensen for aldersgrænsen 1947 og blev afløst af forstanderen fra Rarum Aage Morville. For den nye forstander var det magtpåliggende at få Jonstrup udvidet og moderniseret, bl. a. at få en tidssvarende øvelsesskole og en stor kollegiebygning, der kunne rumme de elever, der ønskede at bo på seminariet. Elevantallet var vokset betydeligt, da uddannelsen blev fire-årig, og dertil kom, at der oprettedes studenterklasse og præparandklasse, så kun en mindre del af eleverne kunne bo på seminariet. Også kvindelige elever fik adgang til Jonstrup — noget hidtil utænkeligt. Planerne til en storstilet udvidelse, der ville gøre Jonstrup til det mest moderne seminarium i landet, lå fuldt udarbejdede, materialebevillingen var i orden, og alt tegnede til en ny æra for det gamle seminarium, da det hele blev kuld-kastet ved efterretningen om, at der i seminariets umiddelbare nærhed skulle anlægges startbaner for jetjagere. Konsekvensen heraf er blevet, at Jonstrup må fortrække, hvorefter militæret rykker ind på den gamle borg.

For de fleste lærere, der er udgået fra Jonstrup, gælder det, at de med glæde tænker tilbage på deres seminarietid. De føler sig som jonstrupper, ikke sådan, at de har noget særpræg, men dog er jonstrupper ikke længe om at opdage hinanden, når deres veje falder sammen. Kollegielivet i det afsondrede samfund har ført til, at der er opstået en særlig Jonstrup-terminologi. De bruger ord og vendinger, som er uforståelige for andre, ja, Viggo Bitsch har endda kunnet udgive en Jonstrup-ordbog med flere hundrede særlige Jonstrup-gloser. Der er meget andet, de er fælles om: »Den gamle Borger«, hvis tekst er skrevet af Erik Bøgh, bliver tit nynnet i Jonstruphjem, og de fleste har deres »Højere dimissionsbevis« liggende til fryd for kone og børn. Denne eksamen i godt kammeratskab og gemytlighed er vel nok den ejendommeligste og morsomste tradition, og den mundtlige eksamen, der dog kun afholdtes i gemytlighed, var omgivet af et højtideligt ceremoniel. Men de fleste traditioner

er så nøje knyttet til stedet og skoven, at det bliver svært at flytte dem til et nyt sted. Udviklingen i den sidste halve snes år har ført med sig, at traditionerne ikke spiller den samme rolle som før, det kan ikke være anderledes, når de fleste elever bor uden for seminariet; men det er at håbe, at de kan genoptages, når seminariet forhåbentlig inden længe på det nye sted får en stor kollegiebygning.

Det står til seminariets lærere og elever at flytte så meget af Jonstrupånd og -tradition med som muligt; men også gamle elever må slutte op om det nye — det sker lettest ved at være med i Jonstrupsamfundet — så at det virkelig bliver Jonstrup, der fortsætter. Det flytter kun 17 km — i 1809 var det 20 km — og vejen til Jonstrup er ikke længere, end at udflugter dertil kan gøres. Og selv om der ikke bliver adgang til den gamle borg, så ligger skoven der stadig med »Afrodites Øje«, hvor mindestenen med sin indskrift:

Jeg staar som Værn ved den stille Sø
om Jonstrups Minder, som ej maa dø

også maner kommende slægter til at bevare Jonstrup-minderne.

Nu har jonstrupperne taget afsked med den gamle borg, og det har altid været tungt, men denne gang var det den tungeste afsked. Rudolf Bruhn har udtrykt det i kantaten, der blev sunget i maj, når en skare skulle afsted, og som ingen jonstrupper glemmer:

Nu grønnes de Birke ved Søndersø Bred,
Det skinner med Sol gennem Bøge.
Nu drager der atter en Skare af Sted
For Fremtidens Slotte at søge.
Der vinker fra Borgen et Flag til Farvel.
Og nu er det jer, som det gælder!

Det synger fra Skov, og det kvidrer fra Krat,
og Vaaren er just, som den plejer.
Du staar ved dit Vindu og lytter i Nat
Og synes, det hele du ejer.
I Morgen der blæses til Opbrud paa ny,
Og nu er det jer, som det gælder!

Der gaar gennem Jonstrup en Slægternes Gang,
De kommer, de er — og forsvinder.
Der toner deroppe fra Bakken en Sang
Af evigt bortvandrende Minder.
Og Aar efter Aar en Flok maa af Sted,
Og nu er det jer, som det gælder!

Lad os håbe, at etatsråd Jensens ord fra hans sidste dimissionstale også må gælde i Lyngby:

»Gud beskærme denne Planteskole og lade den vokse i Velmagt, frisk og frodig til sene Dage«.

Viktor Pedersen.

MIN BARNDOM PAA JONSTRUP. II

Af Valdemar Mortensen

SEMINARIET

Hovedbygningen, den gamle Klædefabrik, er trefløjet, i to Etag'er og skifertækt. Nordsiden er 50,2 m lang, Husets Dybde 11,3 m; de to Fløje mod Syd 11,3 m i Kvadrat. Kun under den vestlige Fløj var der Kælderrum: Fælles Vaskekælder, en stor, ganske mørk Kælder for Økonomen, og Viktualiekældere for Portneren, Forstanderen, Beyerholms og os. Desuden stod her endnu den store Bageovn, hvori forhen alt Elevernes Brød blev bagt. Nu var Ovn'en Pulterkammer for Haandværkerne og Tilholdssted for halvvilde Katte.

Uden for Kælderen stod vort Vandsted, en stor Træpost, der om Vinteren blev beklædt med Halm. For at forøge og forbedre Vandet blev der engang foretaget en artesisk Boring fra Brøndens Bund. Det var et Arbejde, der optog os meget; vi stod ofte længe og fulgte Rambukkens Slag, hvortil Arbejderne sang denne Melodi:

Efter hver Strofe faldt Rambukken. De følgende Vers ændredes blot ved at sætte to, tre, fire o. s. v. ind, og naar Formanden sang »Saa har vi Taillen i Land«, blev der et lille Hvil.

En Dag stødte Boret mod en stor Sten, som blev sprængt. Den Dag, da Vandaaren var naaet, og Vandet steg op gennem

Røret, raabte Mændene i Kor et befriende »Vand!« Hidtil havde vi maattet bære Vandet fra Posten ad den stejle Trappe op i Køkkenet, hvor vi havde en Vandtønde og to Træspande staaende; de var røde indvendig, grønne med sorte Baand udvendig; det var gerne mit Arbejde at fylde dem ved Hjælp af en lille Blikspand. Nu blev der sat en Pumpe i Kælderen, der tog Vand direkte fra Borerøret og førte det op til vort Køkken og til Forstanderens, der var lige ovenover. I Gaardspladsens østlige Hjørne var ogsaa en Brønd med Pumpe til Brug for Økonomen; men til Elevernes Mad blev der ogsaa hentet Vand fra en aaben Brønd paa Engen ved Økonomens Have. I denne Brønd svømmede altid nogle Kildefrøer; en af disse kom engang med i Marens Spand og havnede i den store Gryde i Køkkenet, hvorfra den naaede ind paa Spisebordet i en Portion sød Suppe. — Fra Gaardbrønden pumpede Portneren Vand op til Sovesalene paa første Sal.

Rottejagt. Fra Sumpen under vort og Forstanderens Køkkens Nedløbsrør førte en lang Trærende ud til Vejens Stenkiste og en meget uprober Muddergrøft. Her var et yndet Opholdssted for Rotter, af hvilke der var mange, som ofte var Genstand for vor ivrige Jagt. Fra en Rist i Kælderen kunde vi se, naar Rotterne kom ind i Renden og søgte hen til Sumpen; saa satte vi et Bræt for Enden af Renden og afskar dem Tilbagetoget og dræbte dem saa med vore Kæppe. Vi kunde ogsaa skyde dem med Salonriffel gennem Risten. Engang var de saa frække, at de fra Sumpen kravlede gennem Nedløbsrøret op i Vasken; men her stod Rasmus og tog dem i Nakken, efterhaanden som de kom frem, vaade og forpjuskede, og snart laa en halv Snes døde Rotter i Vasken; der vankede megen Ros for det Stykke Arbejde. — I Økonomens Svinehus i Baggaarden var der ogsaa mange Rotter, som vi gjorde Jagt paa. Naar Karlen havde givet Svinene Æde, kom Rotterne frem for at æde med; saa listede vi ind og stoppede Rottehullerne og slog løs paa Rotterne. Der blev naturligvis ogsaa sat Fælder for dem; derimod mindes jeg ikke, at man anvendte Gift; man bekæmpede dem, saa godt man kunde, men betragtede dem for øvrigt som et uundgaaeligt Onde.

Storkehuset. Ved Siden af Svinehuset stod et større, spaantækt Hus, hvori der var Lo, Lade, Kulhus og Vognport. Ind mod Gaarden gik Taget paa Halvdelen af Huset langt ned mod Jorden som paa en »Lyde« i Landsbyen, og under Tagskægget laa gerne en Bunke Kvas. Dette Tag fandt Frederik og jeg paa at bruge som Rutschebane. Forsynede med en Stump Bræt eller Bunden af en Vidiekurv kravlede vi op ad Taget ved Husgavlen og et Stykke hen langs Tagryggen; saa satte vi os paa det medbragte Køretøj og rutschede ned i Brændebunken. Hvis Forstanderen fra sit Vindue saa os, truede han af os, og naar vi mødte ham, formanede han os kraftig til at ophøre med den Sport, dels, fordi den var farlig, dels, fordi vi ødelagde Taget. Men det skete jo, at Fatter var borte, og saa faldt vi let for Fristelsen til at prøve. Paa Gavlspidsen mod Vest var *Storke-reden*, der havde været der i mange Aar. Den var bygget paa et Vognhjul, og i dens mange Grene boede en Del Graaspurve. Storkens Ankomst om Foraaret var altid en Begivenhed; naar vi opdagede den, løb jeg ind til Fader og meddelte ham det, og saa gik han med ud for at se den. Med levende Interesse fulgte vi saa Storkefamiliens Liv Sommeren igennem lige til Afrejsen. Saa kom der et Aar, da der kun var een, og det blev saadan i flere Aar. Saa bestemte Forstanderen, at Reden skulle »renses« og et nyt Hjul sættes op; siden den Tid kom der ingen Stork mere.

Grønne Ranker. I Gaardspladsens vestre Hjørne stod en gammel Vedbend, der omgav Vinduerne i begge Etager; den øvrige Del af Vestfløjens Gaardside dækkedes af Vildvin. Vedbenden var beboet af en stor Skare Spurve og enkelte Stære. Spurvens Kvidren i Morgensolen var et Brus af Stemmer, helt øredøvende, der hørtes over hele Huset. Spurvene slæbte saadanne Masser af Materiale til Rederne, at Vedbenden af og til maatte udrenses. Derefter tog Fuglene uførtrodt fat paa at bygge igen. Viste en Rovfugl sig under Morgenkoncerten, tav hele Koret i samme Nu og søgte Skjul. En Dag kom et Par Spurve ude fra susende om Gavlhjørnet, skarpt forfulgt af en Høg. Spurvene slap hjem, men Høgen, der var ukendt med Forholdene, tørnede med Kraft mod Vedbenden og faldt til Jorden med brækket Vinge. Denne »Vedbendekrog« henlaa i mørke Aftener i et mystisk Mørke, som vi skævede frygtsomt til, naar vi skulde

passere den paa Vej ind ad Hoveddøren, som vi kaldte Gangdøren. Vi tænkte os, at en Ufredsmand kunde staa skjult her for at overfalde os. Det skete dog aldrig; derimod stod der en Aften to Mænd skjult ved den store Vinranke, der dækkede Halvdelen af Fløjens Sydgavl. De blev opdaget og ført over i Elevernes Spisesal, hvor Eleverne snart samlede sig; Hr. Kalkar, som var Sogneraadformand, blev hentet, og da Mændene overfor ham havde afgivet en Forklaring og givet Løfte om at holde sig borte fra disse Enemærker, fik de Lov at gaa; de havde næppe Lyst til at komme igen, da de saa, hvor mandsstærke man var her. I denne Forbindelse skal det nævnes, at de fleste af Seminariets Lokaler altid var ulaasede, de fleste kunde endda ikke laases; kun Bibliotheket, Sygestuen og tildels Gymnastiksalen holdtes laasede. Det skete engang, da min Broder kom ind en Aften i 1. Kl. Lokale, mens Eleverne spiste til Aften, at der stod en fremmed Mand bag Døren; efter en kraftig Anmodning om at forsvinde, betænkte han sig ikke derpaa, men gik. I øvrigt var det en fredelig Tid; jeg mindes ikke, at der blev begaaet Tyveri, Hærværk eller anden Uorden, skønt Lejligheden dertil altsaa var gunstig nok. Den hyggelige Vedbendekrog blev gerne benyttet af Fotograferne som Baggrund for Grupp billeder af Lærere og Elever. Jeg mindes en omrejsende Fotograf, der kom kørende i en morsom lille lukket Vogn, der gjorde Tjeneste som Mørkekammer, hvori han straks fremkaldte Billedet.

Gaardspladsen var brolagt, men havde i Midten en oval Grusplæne, om hvilken der i ældre Tid havde staaet en Kreds af Kastanietræer. Vi havde her en god Legeplads; vi prøvede bl. a., hvem af os der kunde løbe flest Gange Plænen rundt; jeg løb engang 120 Omgange. Fra Midtergangen paa Hovedfløjen førte en Række Fliser over til en mindre Bygning i Øst, hvor der i 1878 blev indrettet Læseværelser, »Knejer« til II og III Kl. Elever. Der groede naturligvis Græs op mellem Brostenene, og det var et stort og besværligt Arbejde for Portneren at holde den store Gaardsplads ren; man bekæmpede Græsset med Salt eller Syre; men det solideste var at luge Græsset op; og der sad Portneren i lange Sommerdage paa en Halmsæk og skrabede Græsset op med en Kniv. Her havde han ogsaa Arbejde med at

save og hugge Forstanderens 6 Favne og Faders 3 Favne Bøgebrænde, der blev dem leveret fra Skoven. Det huggede Brænde blev sat i Stakke, og naar det var tørt, blev Forstanderens 6 Fvn. baaret i Sække op paa Loftet; det gav Sved og ømme Rygge.

Paa Gaardspladsens Sydside stod en stor, teglhængt Bygning, hvori der var Hestestalde for Forstanderen og Økonomen, Karlekammer, Brændselsrum, Pigekammer og fælles Rullestue. Paa Husets nordøstlige Hjørne hang en Klokke, hvorpaa Kokkepigen Maren ringede Kl. 7, Kl. 2½ og 7 Aften for at kalde Eleverne til Bords. Hun havde sin egen Maade at ringe paa, som ingen gjorde hende efter; det hørtes straks, hvis en anden ringede. I et Par Udbygninger paa Husets Sydside var Retirader, og mellem dem Økonomens Mødding og Portnerens lille Svinehus, der en Middagsstund ganske stille brændte ned og ikke blev genopført. I Baggaardens Vestside stod et langt spaantækt Hus med Bolig for Portneren, Brændselsrum for Fader og Beyerholm og Økonomens Vognport, Kostald, Lo og Lade.

Langs denne Bygnings og Seminariets Vestfløj gik Sognevejen fra Ballerup til Bringe og Værløse. Her ved den udtørrede Mølledam stod Vandmøllens gamle Huse. Her boede i min første Barndom Møller Dahl, der nu havde Vindmøllen ved Ballestrupvejen, desuden Bageri og en lille Købmandshandel. Han var ogsaa Landmand og havde i Forpagtning de faa Tdr. Land, der hørte til Faders og Kalkars Embede. Efter Dahl kom Mencke, der havde flere Børn, der blev vore Legekammerater.

Ad Sognevejen forbi Seminariet kørte de Bringe og Værløse Bønder til København med deres Produkter, og naar de kom tilbage om Eftermiddagen, var vi interesserede i at se, *hvem* det var; vi kendte dem paa Hestene og paa Kuskens Dækken; hver Gaard havde sit bestemte Mønster. En egen Slags Køretøjer var dem med de store Tønder, hvori Bønderne hentede Latrin i Hovedstaden. Det blev samlet i store Kuler paa Marken, hvorfra det senere blev spredt ud til Nedpløjning.

Begravelser foregik gerne fra Hjemmet. Ligtogene fra Vangen skulde ogsaa her forbi; i Fodsgang kørte de mange Vogne, indtil tyve, til Værløse Kirke.

Leg og Legepladser. Seminariet og dets Omgivelser afgav glimrende Legepladser, og vi benyttede dem ogsaa fuldt ud.

Gymnastikpladsen var god til mange Fangelege, og gjaldt det Skjulesteder, saa var der nok af dem i Anlæggene og Baggaarden. »Den ny Bygning« var af gule Sten uden Puds og derfor god til Klinkspil. Muren fik Mærker deraf; jeg saa dem mange Aar efter, og jeg skulde tro, at de er der endnu. Andre Lege var Tagfat, Kædetagfat, Staatrold, Hinkeleg, Blindebuk, To Mand frem for en Enke, Nips og Hjort; til denne skulde vi helst være mange, der spredtes over hele Terrænet, og der kunde gaa flere Timer, inden Jægeren med sine Hunde havde indfanget alle Hjortene. Paa Blegepladsen mellem Mølledammen og Haverne legede vi »Stork«. I Græsset byggede vi en stor Rede af Pinde og Græs, og her fra »fløj« Storkene ud for at skaffe Føde til Ungerne. Føden var Elmens Manna, Kaalblade, Stikkelsbær og andre Frugter; og vi efterlignede godt nok Storkefuglene ved at slaa med »Vingerne« og »sejle« paa dem. Det er en Lykke for legende Børn at have en levende Fantasi.

Lærernes Børn var *gode Kammerater*, og Portnerens og Møllerens Børn optoges i Kredsen; og som Regel kom vi godt ud af det med hverandre; jeg mindes, at Arne (Carl Mortensens) og jeg en Dag blandede Blod, som vi havde læst, at de gamle Kæmper gjorde; det mærkedes dog ikke, at Venskabet derved blev saa meget bedre. Selvfølgelig kunde vi ogsaa blive Uvenner, men det drev snart over, da ingen kunde undværes i Legene. Vi var engang blevet uenige med Møllerens Carl, og vi straffede ham haardt ved at stene hans smukke Model af Møllen, som stod opstillet i Haven; jeg har ofte tænkt paa, at det var stygt gjort at skamfere den smukke Mølle. Naar vi samledes til Dagens Leg, hilste Drengene med et bestemt Fløjt, og Pigerne med et langt »Dut«, og vi sagde altid »G'morgen«, uanset Tiden paa Dagen. Vi elskede Jonstrup, som det var, og jeg tror, at denne Følelse holdt sig Livet ud hos os alle. Min bedste Ven var *Sylvestra Beyerholm*, som var et halvt Aar ældre end jeg; vi søgte sammen, saa ofte det lod sig gøre, baade hjemme og ude. Hun kaldtes altid »Tulle«. Hun var smuk, kvik og dygtig; hun lærte tidlig at spille Klaver og opnaaede stor Færdighed, saa hun spillede 4-hændigt med min store Broder og akkompagnerede ham til hans Cellospil. Hun havde en egen Evne til at være den førende, der kunde faa alt ordnet, som

hun ønskede det. Vi gik i Skole sammen og blev konfirmerede sammen i Maaløv Kirke 1885; men Præsten boede i Ballerup, og hos ham mødte vi Kl. 7. Tulle havde en lille Hund, der hed Rolle. Da den var død, begravede vi den i hendes Faders Have, og jeg fandt en nogenlunde jævn Sten, hvori jeg huggede dens Navn. Da Tulle som voksen stod for at rejse til U.S.A., skrev hun til mig: . . . »Jeg, som elskede og endnu elsker den Plet over alt. Jeg glemmer aldrig min lyse, glade Barndom der med Vennerne og Veninderne. Alle Minderne staar saa klare og vil aldrig udslettes. Hver Plet i Anlægget, hvor vi legede i Røverhulen og med Muslingskaller, hvert Sted i Skoven, hver Sti og hvert Krat — aa, hvor jeg husker det alt. Du aner ikke, hvor ondt det har gjort mig at skilles fra Jonstrup.« Som hun trofast gemte alle Minderne i sin Sjæl, saaledes ønskede hun ogsaa, at hendes Støv engang maatte hvile paa Hjemsogets Kirkegaard. Dette Ønske er gaaet i Opfyldelse; hendes Urne staar i hendes Moders Grav; da den blev sat ned, talte jeg Mindeord over den om hende, min Barndoms kæreste Ven.

Arne Mortensen var et Aar ældre end jeg. Han kom til at gaa i Skole i København, da han skulde studere; han blev Præst, sidst i Sommersted; han skrev engang: »Jeg tænker ofte tilbage paa de kære Barndomsaar paa den gamle Borg — saa fredelige, saa hyggelige de var. Jo mere jeg ser af Livet, som det leves i vore Landsbyer, jo mere jeg hører og oplever, desmere fatter jeg, under hvor lykkelige Kaar vi da levede, hvor vi forskaandedes for meget Urent. Tonen var saa ren iblandt os Børn.« — *Kristian Kalkar* var tre Aar yngre end jeg, men ogsaa en god Kammerat; han blev meget strengt opdraget. Vi hørte ham tit skrigende, naar han fik Prygl. Han havde to Stykker Legetøj, som jeg beundrede, en Velocipedemand, der kunde trækkes op og saa køre Stuen rundt, og en Sprællemænd i en Sandkasse. Jeg syntes, at Kristian var lykkelig, naar han havde saa flot Legetøj; jeg selv havde intet saadant. Kristian blev ogsaa Præst, sidst i Næstved.

Omegnens Børn var »Bringerne«, »Vangerne« og »Kratterne«. De var ikke altid saa fredsommelige, navnlig var Drengene fra Vangen lidt stridbare, og de var os overlegne i Styrke. Det ligger jo til Drengene at skulle slaas. Men vi havde ogsaa gode Ven-

ner alle de nævnte Steder, og vi kom jævnlig sammen i Hjemmene.

Skolegang. Seminariet havde sin toklassede Børneskole, der var Øvelsesskole for Eleverne, og der fik vi vor Undervisning sammen med Omegnens Børn. Skolestuen var i Østfløjen med 3 Fag Vinduer mod Øst ud til Forstanderens Have. Væggene var øverst forsynede med et Bræt med paamalede Tal. Der var lange, faste Borde og Bænke. Kakkellovnen var en firkantet Etageovn med Billeder og Ornamenten. Mellem Kathederet og Vinduet stod et Orgel med 4 Stemmer. Spilleren maatte selv træde Bælgen med en Pedal under Klaviaturet. Læsebøgerne var Matzens, Skrivebøgerne Carl Mortensens, og Regnebøgerne Beyerholms I-III. Linealerne var originale, lige saa tykke som brede, saa vi ved at dreje dem $\frac{1}{4}$ Omgang ned ad Tavlen fik samme Afstand mellem Linierne. Saa fandtes i Skabet nogle Blikskilte, hvori der var slaaet et B; de uddeltes til dem, der som »Bihjælpere« hjalp de mindre duelige med Læsningen. Saa var der til de smaa Børn et Regneapparat bestaaende af ret svære firkantede Pinde, dels enkelte, dels samlede i Blokke som »Tiere«. I Vinduesforbygningerne var et fast Bræt som Bænk. Alle Seminariets Lærere havde Timer i Børneskolen; og saa havde vi hver Dag to Seminarister af III Kl., der under Lærerens Kontrol øvede sig i at undervise; og Resten af Klassen sad ofte paa de bageste Bænke for at høre og overvære den Kritik, der faldt efter Timens Ophør. Forstanderen sad paa Kathederet og noterede ivrigt, hvad der blev sagt, og han var nok den, der afgav den fyldigste Kritik. Beyerholm blev ogsaa paa Kathederet, hvorimod de andre Lærere opholdt sig nede i Klassen. Kalkar stod gerne ved Kakkellovnen, medens C. og H. Mortensen vandrede rundt i Lokalet. Forstanderen skændte aldrig paa Børnene; Beyerholm sagde mærkelige Ting, f. Eks.: »Du er jo gal, Dreng, du maa have faaet Snaps til Morgen; jeg skal dog sige til Købmanden, at han ikke skænker Snaps til dig om Morgen«. Naar vi kom op med nogle Regnestykker, var det et særligt Tegn paa hans Tilfredshed, naar han lagde Armen om vor Hals og kneb os i Øret, saa vi gav os af Smerte. — Kalkar kunde blive meget opfarende, naar Drengene var uopmærksomme. En Dag trak han en Dreng op fra Bænken,

lagde ham tværs over Bordet og tærskede løs paa ham, til han selv blev ganske forpustet og kridhvid i Ansigtet. En anden Dag snappede han en Stump Blyant fra en Dreng og skar den i Stykker saa hurtigt, at han skar sig selv i Fingeren, saa det blødte. — Fader brugte Bænken i Vinduesnichen som Skammekrog; han tog Synderen i Øret og trak ham hen til Bænken, paa hvilken han skulde staa, ikke sidde. Ud over selve Undervisningen tog Lærerne sig ikke af Børnene; vi kendte intet til Udflugt, Skovtur, Juletræ eller alt saadant, der i vor tid saa rigeligt bydes Skolebørn; efter Eksamen gik vi gerne en Tur i Skoven og legede dér; det var alt. Lærerne var ikke med.

Seminariets Gymnastiklærere var (siden 1859) Underofficerer, der skiftede hvert tredie Aar; de underviste ogsaa Drengene i Børneskolen. De var altid i Uniform, og den Dag, Obersten kom paa Inspektion, saa vi dem med Sabel og hvide Handsker. Foruden almindelig Gymnastik lærte vi Marchøvelser og Eksercits. I Vægskabene i Gymnastiksalen stod vore Trægeværer; de var foroven forsynede med et »Rasletøj« for at give mere Appel til de forskellige Geværgreb. Vi gik som smaa Soldater paa Pladsen og lærte almindelig March, Bagom Op march, Rodemarch m. m. I Salen var foruden almindelige Redskaber anbragt en Svømmesele hængende ned fra Loftet; det var 5 Læderstroppe, en bredere til Kroppen, og 4 til Arme og Ben; hængende i denne lærte vi Svømmetagene; om de kunde have hjulpet os, hvis vi faldt i en Vandgrav, ved jeg ikke; vi maatte nøjes med denne »Svømmeundervisning«, da det var forbudt at bade i Søen. Mit ældste Barndomsminde knytter sig til Gymnastiklærer C. Hellemann (1874—77). Han boede paa »Søndersøgaard« ved Vejen til Vangen, og her bragte jeg ham »Illustreret Tidende«, naar den havde cirkuleret mellem de andre Lærere. Jeg husker, at Trappen op til hans Værelse imponerede mig. Hellemann blev senere Skuespiller, og jeg gensaa ham i »Landsoldaten« paa Folketheatret.

Børnene og Eleverne. Vort Forhold til Seminariets Elever (Seminaristerne) var altid godt og venskabeligt; vi fulgte med Interesse deres Liv og Færden, vi hilste med passende Respekt disse læsende Mennesker, som var at træffe alle Steder med deres Bøger og Tobakspiber; de gik og læste frem og tilbage

i Anlæggets Gange, hvor der stod brede Tremmebænke; de laa i Græsset paa Blegepladsen eller under Lindetræerne i Alleen; de gik ogsaa ude i Skoven eller sad oppe i Træerne der. Vi saa dem skyde Nytaar ind med Rifler paa Gymnastikpladsen, og vi fik Lov til at se dem spille Komædie, og ved deres Baller stod vi beskedent i en Krog i Salen som Tilskuere. Salen var pyntet med Guirlander, Flag og Skjolde, og baade Herrer og Damer var saa fine og glade; det var for mig som et Eventyr, hvor alt syntes Lykke og Glæde. Ballets Afslutning saa Børnene ikke, for ved de store Baller dansedes gerne til Kl. 6 Morgen. Saa gjaldt det om at komme først over i Salen for at finde tabte Perler, Blomster og Cotillons. Vandet sivede ned ad Væggene og laa i Perler i Støvet, naar vi med en Guldsøgers Iver gen-nemsøgte Salen.

En egen Art Sammenkomster var de saakaldte »Spillestueballer«, der foregik paa Spillestuen (Musiklokalet), og hvortil Borgens og den nærmeste Omegns Damer var indbudt; ogsaa dem fik Lærernes Børn Lov at overvære. Det var nærmest en Art Legestue, hvor harmløse Lege, som »Væve Vadmel«, »Min Fader han saaede« vekslede med Lanciers, Francaise og Runddansen.

Vi var altid interesserede i, hvordan det gik Eleverne til deres Eksamen; og naar et Hold var dimitteret, gik vi straks i Gang med at udfinde Navnene paa de nyankomne.

Lærerne. Forstander Driebein mindes jeg svagt. Naar han saa Papir eller andet ligge og flyde, tilkaldte han os Børn og bad os samle det op. Han havde en stor Hund, der hed Kyon. Dens Gravsten staar endnu i Forstanderens Have med Navn paa. Driebein døde 25. Oktober 1878; jeg mindes Fruens voldsomme Graad, som hørtes ned hos os; det var en stor Sorg for hende; hendes Mand var kun 58 Aar, og de havde kun været gift i godt 1 Aar. — Den ny Forstander var Provst O. W. Tide-mand, en Mand, som i høj Grad forlangte sin Værdighed respekteret. Vi skulde staa med Huen i Haanden under en Samtale, og man skulde altid benævne ham »Forstanderen«, »Provsten« eller »Deres Højærværdighed«. Hans lille Frue saas aldrig udendørs, men paa den daglige Spadseretur saas i Rækkefølge: Selskabsdamen, Frk. Rosenvinge, den voksne Datter, Provsten og en stor og en lille Hund. Provstens Lejlighed var paa første

Jonstrup Skole 1885.

Den store Dreng længst til venstre i 3. Række fra neden er Valdemar Mortensen.

Sal over vor i den vestre Fløj og en Del af Midterfløjen. Indgangen fra Gaarden var fælles; da der senere blev sat et Skillerum for Foden af den brede Trappegang, stod hans to Hunde ofte her foran og bjæffede for at faa Døren lukket op; saa kappedes min lille Søster og jeg om at lukke dem ind, da det medførte, at Provstens Datter af og til kaldte os op og gav os Kager og andet godt til Tak. Paa sin Fødselsdag 9. Februar beværtede Provsten Eleverne med Punch og Kager i deres Spisesal; saa hørte vi, at de sang Provstens Skaal. Kammeraternes Fødselsdagsskaal blev ogsaa sunget, selv om der ikke vankede Punch og Kager. Provsten havde en Hest og et Par Vogne; naar han skulde bruge den lukkede, laante han en Hest til hos Økonomen; Portneren var fast Kusk. I Sommerferien kørte Familien gerne til »Sletten«, hvor de havde en Villa, »Beaurivage«. Provsten prædikede af og til i K. Værløse; han var en dygtig Taler. Jeg hørte ofte, at hans Ledelse af Seminariet blev stærkt kritiseret, hvilket jeg ikke forstod mig paa; overfor mig var han altid venlig, ogsaa naar jeg efter min Afrejse fra Jonstrup aflagde ham en Visit.

Inspektøren, Carl Mortensen, spadserede ogsaa, men holdt sig mest til Anlægget og Gymnastiksalen, hvor han røg sin Cigar; man sagde, at Fruen ønskede ikke Tobaksrøg i Stuerne. Han kom jævnlig paa Visit hos Fader, tog ikke Plads, men gik uroligt frem og tilbage eller stod og saa ud af Vinduet. Kalkar besøgte ogsaa Fader, mest for at tale om gamle Plantenavne, som han havde Brug for til sin store Ordbog. — Beyerholm og Fader spillede L'hombre sammen, og til Modspillere havde de to Hold, fra Bringe Sognefoged N. Andersen og Proprietær Lundsten, Skatholm, og fra Maaløv to Gaardmænd, Brødrene Andersen. Spilleaftenerne gik paa Tur hos alle Familierne. Det var en Fest, naar jeg fik Lov at komme med, f. Eks. over paa Skatholm, hvor der var flere Skolekammerater. I den kolde Havestue var Bordet dækket med saa mange lækre Retter, som vi ikke saa hjemme. I Folkestuen legede vi og fik fortalt Historier; vi hørte f. Eks. om et mystisk Væsen, en Mare, som færdedes paa Gaarden om Natten; man kunde høre dens klaprende Træsko i Gaarden; den kunde ogsaa gaa gennem Nøglehullet i Døren og komme ind i Ens Kammer, og havde man sat Skoene under Sengen med Hælene udad, saa traadte den op i dem og op i Sengen, hvor den lagde sig tyngende paa Ens Bryst, det var »Mareridt«. Da der var temmelig langt til Skatholm, blev vi gerne kørt hjem om Natten. — Beyerholm røg meget Tobak af lang Pibe, som han tog med, naar Spillet var hos os; jeg blev da gerne sendt op efter den ikke saa lille Tønde, hvori Tobakken var.

Lærerne havde kun meget lidt selskabelig Omgang indbyrdes familievis, men Ungdommen og Børnene kom sammen. Udefra kom der ofte Besøg. Hos Inspektøren kom Pastor Koch, Ballerup, der var en dygtig Klaverspiller, Skovrider Bruhn, Ravnehus, der bl. a. kunde levere Vildt fra Skoven; ofte saa vi et Raadyr, en Hare eller andet Vildt hænge udenfor Køkkenvinduet. Fra København kom Fru Mortensens Familie, Prof. O. Jensen og Skoleinsp. Wiggers. Hos Beyerholm kom Lærer Christensen, Ballerup, og da jeg havde flere voksne Søkende, kom der megen Ungdom hos os, saaledes fra Læge Busch og Dyr læge Olsen, Ballerup, fra Lærerne Seehusen, K. Værløse, og Korch, Smørum, og fra flere Gaarde, saaledes fra Hjortøgaard

den senere Forfatter Knud Hjortø. Endvidere fik Fader ofte Besøg af Medlemmer af »Botanisk Forening«.

Forsyninger. Brød fik vi fra Møllerens Bageri, der var lige ved Seminariet; han havde ogsaa en lille Købmandshandel, men efter Jernbanens Aabning fik vi Kolonialvarer hver Maaned fra København. Fader rejste gerne selv ind og betalte dem, og det var en Fest for mig at komme med. Der vankede altid et stort Kræmmerhus »Studenterbhavre« (Rosiner, Mandler m. m.). Mælk skulde Mølleren som Forpagter af Faders Embedsjord levere; senere hentede jeg den hver Morgen hos Grdjr. Børre Børresen; jeg gik gennem Skoven til hans Gaard, der laa i Vangen lige udenfor Skovgærdet; der fik jeg hver Morgen en Kop nymalket Mælk, ganske varm endnu. Hos Sognefogeden i Bringe hentede jeg en hel Spand Kærnemælk, naar de havde kærnet. Mælken var gratis, og saa fik jeg endog ofte et godt Stykke Myseost i Tilgift. Der købte vi ogsaa Smør. Fra Glostrup kom en stor Bryggervogn med Øl i Fjerdinger og Ottinger; de laa i flere Lag paa Blokvoغن og hang og dinglede i Jernkæder paa Siderne. Under Vognen hang en bulet Blikspand med flydende Gær, der uddeltes gratis. Vi købte gerne en Otting Øl, som vi saa selv tappede af. Fra Ballerup kom Slagteren med Kød og Flæsk. Min ældste Broder var Lærer i København; naar han kom hjem om Søndagen, havde han ofte et stort Stykke Hestekød med; det var noget nyt dengang. Jævnlig kom en Fiskehandler med Sild, som solgtes i Snese og Ol (til Saltning). Fra Skovshoved kom Fiskerpigerne gaaende med deres kendte Fiskekurv paa Ryggen; de bragte Sletter, Skrubber og Rødspætter. Fra Jyllinge kom en Mand med Aal; han gik gerne ind i Korridoren og raabte: »Ska' I ha' Uol?« Han havde dem paa en Trillebør. Fra Søen og Moserne fik vi Gedder.

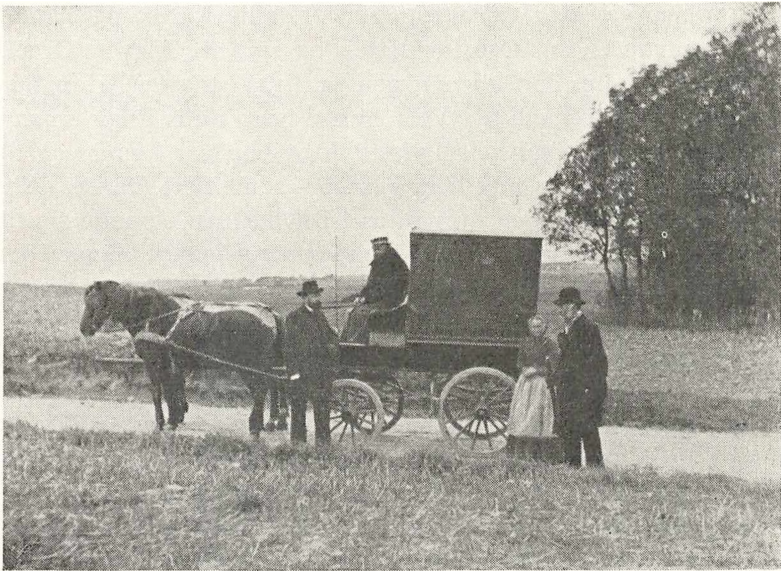
Postforbindelse. Seminariet fik fra gammel Tid sin Post fra Ballerup, hvortil den kom med Diligence fra København til Kroen. Her hentede saa Eleverne den, to i Følge, og naar de ankom til Seminariet, hørtes Raabet »Post« og alle strømmede til. »Vægterne« bragte Lærerne deres Post. Seminariet holdt »Berlingske Tidende«, »Dagbladet«, »Fædrelandet« og »Illustreret Tidende«, der alle cirkulerede mellem Lærerne.

I 1879 aabnedes Jernbanen til Frederikssund med Stationer i

Ballerup og Maaløv. Saa kom der kørende Post til Ballerup. Postkører Rasmus Olsen kørte to Gange daglig med en lille overdækket Charabanc, der kunde medtage 6 Passagerer. Imellem Turene var han »Gaaende Post« til den nærmeste Omegn. Han boede først i »Krattet«, senere i Bringe; mine to Søstre og jeg kørte af og til med ham hjem for at lege med hans Børn. Det var en stor Forandring, da Banen kom; naar vi tidligere skulde til København, gik vi tidlig om Morgenen den halve Mil til Ballerup for at naa Diligencen; det kostede 60 Øre for de 2 Mil til København; men nu kunde vi naa Toget i Maaløv paa 20 Min.

Mit Barndomshjem var i Stueetagen i Seminariets Vestfløj, som ind mod Gaardspladsen var dækket af Vedbend og Vildvin; Indgangen var fælles med Forstanderen, der beboede første Sal; senere fik han sin egen Indgang paa Vestsiden. Jeg blev født Julemorgen 1870 som mine Forældres niende Barn og forblev i Hjemmet til min Dimission 1890. Jeg blev i disse 20 Aar saa samlevet med Jonstrup, at intet andet Sted har været mig saa kært som det.

Min Fader, Hans Mortensen, var dimitteret fra Jonstrup 1845 og kom 1856 tilbage dertil som Lærer; nogle Aar før havde han gennemgaaet et Kursus paa Polyteknisk Lærestalt og aflagt Prøve — og nu maatte han paa et Kursus i Gymnastik, da han ogsaa skulde undervise i dette Fag, hvortil hørte Svømning. I min Tid underviste han i Naturfagene, Geografi, samt Dansk Stil i 1. Kl. og Pædagogik i 3. Kl. Fader forberedte sig altid grundig til Timerne og forsømte dem meget nødig. Da han engang var i København, blev der Snestandsning paa Banen; saa gik han hjem de 2½ Mil i dyb Sne. Hans store Fritids-Interesse var det store Herbarium, der fyldte flere store Skabe i hans Værelse, en stor to Fags Stue i Sydgavlen. Han gik mange, ofte lange Ture for at botanisere. Jeg fulgte ham tit og lærte derved at kende mange Planter; han gennemvandrede hele Nordøstsjælland og studerede Planternes Voksesteder, hvilket resulterede i Udgivelsen af Bogen »Nordøstsjællands Flora«. For at give ham mere Tid til disse og andre større Udflugter, havde han faaet Lørdagen til sin ugentlige Fridag. Tørringen af Planterne krævede meget Arbejde, inden de var færdige til at klæbes

Postvognen.

paa hvidt Folio og lægges ind i Skabene. For at tørre det bløde Papir, hvori Planterne først blev lagt, blev dette paa Soldage spredt ud paa Blegepladsen, hvorefter vi Børn fik travlt med at sanke det sammen; en Del af det tørrede Moder i Ovn. Som Medlem af »Botanisk Selskab« havde Fader den Bestilling at fordele de indsendte Herbarieplanter til Medlemmerne, der efter Modtagelsen af et Katalog over, hvad der var indkommet, fremsendte en Ønskeliste over, hvad de kunde bruge til Supplering af deres Herbarier. Denne Fordeling foregik hver Paaskeferie i 1. Kl.s Lokale, hvor vi Børn hjalp Fader. Planterne blev saa pakket ind til Postbefordring og sendt til Medlemmerne i mange af Europas Lande. Vi bar dem til Posthuset i Ballerup og tjente derved lidt Smaapenge, der gerne blev omsat i Lakrids og Bolcher.

Men hele Aaret rundt syslede Fader med sit store Herbarium, der stadig skulde efterses og befris for nogle smaa Snyltebiller, hvis Larver aad af Planterne; det var et omstændeligt Arbejde; og samtidig underviste han min mindre Søster og mig i Regning, Historie, Tysk m. m., for at vi kunde lære noget mere,

end Skolen gav os. Jeg lærte ogsaa at spille Klaver og Violin. Fader havde et fint Øre for Musik og spillede Klaver, Orgel, Violin og Fløjte, dog uden nogen særlig Virtuositet. Han har komponeret en Melodi til »Velkommen igen, Guds Engle smaa« (der brugtes i Øverup paa Falster, hvor han var Lærer) og til Ingemanns »Du var mig hele Verden«, samt flere Danse. Ofte kom han i Mørkningen over til os i Dagligstuen og satte sig til Klaveret, saa samledes vi om ham og sang mange Sange; det var Ingemanns Aftensange og andre, som »Naar Solen ganger til Hvile«, »I Dalens Skød en Hytte laa«, »Du lille Ø paa Havets blanke Vove« og mange andre. Vi blev ogsaa øvede i to- og trestemmige Sange efter Berggreens Sangbøger.

Jeg mindes en stille Sommeraften, da Fader tog sin Fløjte og gik ud i Skoven og spillede nogle Aftensange, mens alle vi andre stod nede i Haven og lyttede; det lød smukt i den stille Aften. Min store Broder (H. Chr. C. M.) var Lærer i København og kom gerne hjem hver Søndag; han spillede Klaver og Cello; saa vi havde megen Musik i Hjemmet. Var Fader i godt Lune, sang han ved Klaveret mange muntre Viser, f. Eks. »Kællingen og Hovmanden«, »Rullevisen«, »Pjaltensborgs Brand«. »Ole Morske« o. a. Ved Elevballernes Thebord mødte han gerne og sang muntre Viser, hvortil Forsamlingen sang Omkvædet. Det var saadanne som »Der var en Konning i Lejre«, »En svensk Konstabel«, »Jeg brød mig kun lidet om Botanik« o. a. Dette Bidrag til Underholdningen blev altid vel modtaget.

Julen var Aarets store Fest med Juletræ, god Mad, mange Klejner, Æbleskiver og Smaakager og frem for alt den store Julekage med Rosiner og Sukat. Den sædvanlige Juleaftensmad var Risgrød, Steg og Rombudding. Naar alt var i Orden, blev det meldt til Fader, og med ham ved Klaveret sang vi »Op glædes alle, glædes nu«, inden vi gik til Bords. Juletræets Pynt var hjemmelavet af Farvepapir: Hjerter, Stiger og »Musetrapp« . De fleste Gaver var ogsaa hjemmegjorte: Sytøj, Strikketøj, Løvsavsarbejder o. lign. Selv Billedbøger lavede vi selv; jeg har endnu min fra 1879; den bestaar af 12 Blade brun Kardus, hvorpaa der er klistret udklippede Billeder. Trykte Børnebøger som Nutidens var ganske ukendte, ligeledes købt Legetøj. — Det skete hvert Aar, at enkelte af Eleverne blev Julen over paa

Seminariet; for at trøste dem i deres Ensomhed skiftedes Lærerne til at indbyde dem til at tilbringe Aftenerne i Familiens Kreds.

Nytaar. Jeg mindes, at Eleverne skød Nytaar ind paa Gymnastikpladsen; de brugte de Rifler, der anvendtes til Sommerens Skydeøvelser, og som opbevarede i et Skab i Gymnastiksalen. Drengene brugte at »slaa Potter paa Dørene«, hvilket var en lidt voldsom Sport, især naar »Potten« (Krukker, Dunke) var fyldt med Vand. Nogle gik rundt og tudede med en »Rumlepotte«; det varen Krukke, hvorover der var spændt et Blæreskind, i hvis Midte var anbragt en tynd, glat Pind; naar man med fugtige Fingre gned hurtigt op og ned ad denne, fremkom en uhyggelig Tuden. Man kunde ogsaa risikere at faa en Haandfuld Ærter kastet mod Ruderne, eller at der blev banket haardt paa dem. En Nytaarsaften gik vi i dejligt Maaneskin til Bringe, hvor vi over Skrædderens Brøndkarm anbragte Nabogaardens Møgbør; og med stort Besvær fik vi anbragt en tom Petroleumstønde paa Købmandens Skorsten; det var en grov Spøg, der kunde have faaet farlige Følger. Blev man opdaget under disse Løjer, betød det ofte, at man blev budt ind og trakteret med Æbleskiver.

Fastelavnsløjer havde vi ogsaa; vi »risede« Forældrene op om Morgen for at faa Boller, og vi samledes for at »bide til Bolle« og »slaa Katten af Tønden«. Middagsmaden Fastelavnsmandag var gerne varm Mælk med »Strutter« eller Kommenskringler til Forret.

Med min Konfirmation i Maaløv Kirke 4. Oktober 1885 afsluttedes de egentlige Barndomsaar, der havde været saa lyse og lykkelige. Selve Festdagen var meget enkel; der var kun een fremmed Gæst; jeg fik eet Lykønskingskort, og Gaverne var en Salmebog, et Ur og en Lommebog. Jeg blev hjemme, til jeg 5 Aar senere forlod Jonstrup som Dimittend.

Det er forstaaeligt, at Minderne fra de mange Barndoms- og Ungdomsaar paa Jonstrup stadig er levende for mig; og Navnet Jonstrup staar med usluttelig Skrift i min Sjæls Dyb. Og naar jeg skriver dette ved min Faders gamle Skrivebord, hører jeg de fjerne Stemmer, der spørger: »Husker du?« Ja, jeg mindes alt med TAK.

SKOLEINSPEKTØR JØRGEN OLSEN

Født 29. april 1869 – død 30. marts 1955

Jonstrupsamfundet har i det år, der er gået, siden årbogens forrige bind fremkom, mistet et af sine ældste medlemmer, skoleinspektør Jørgen Olsen af årgangen 1889.

Skønt Jørgen Olsen ikke på nogen måde yndede offentlighed eller projektørlys over sin person, kom han alligevel til at tilhøre de kendte og betydende jonstrupperes kreds, takket være den pionergerning han fik held til at øve på det felt, der mere end nogen andens blev hans, nemlig arbejdet med skolens svagt- eller mindrebegavede elever.

Betydningen af hans arbejde på dette område — der efterhånden resulterede i oprettelse af hjælpeskoler eller dog hjælpeklasser i by efter by ud over landet — kan næppe overvurderes. Herom vidner bl. a. den friskhed, aktualitet og slagkraft, der stadig findes i de artikler og foredrag, som — navnlig i de egentlige pionerår — fremkom fra hans side, når hans hjertesag var til diskussion eller drøftelse på pædagogisk forum her eller der.

I 1892 indtrådte Jørgen Olsen i det københavnske skolevæsen, og han synes ret hurtigt at være blevet grebet af den entusiasme, hvormed vice-skoledirektør H. Rolsted navnlig mod slutningen af 90'erne i skrift og tale kæmpede for en pædagogisk forsvarlig ordning af sinkernes undervisning. I hvert fald finder man i året 1900 Jørgen Olsen som lærer for een af de 3 hjælpeklasser, der på vicedirektørens initiativ blev oprettet i dette år.

Det skulde snart vise sig at være en lykkelig disposition, og at man i den unge lærer Olsen havde fået en initiativrig og ildfuld bannerbærer for den nye skoleform. For sagens skyld overvandt han sin ulyst til offentlig fremtræden, og hyppigere og hyppigere dukkede hans navn frem i den pædagogiske debat, samtidig med at han blev det selvfølgelige midtpunkt i en kreds af ligesindede og varmhjertede unge medarbejdere. Man kan sige, at han blev den naturlige fortsætter af vicedirektør Rolsteds arbejde, og det forundrede derfor ingen, at Jørgen Olsen blev den første skoleinspektør inden for hjælpekolearbejdet, da man i 1912 traf beslutning om at samle de hidtil spredte hjælpeklasser i den første egentlige hjælpeskole herhjemme.

Der blev nu mulighed for at realisere, hvad man vel i dag ville kalde et fuldendt team-work. Den nye skole myldrede med ideer, især groede forsorgs- og hjælpeforanstaltninger frem til gavn både for de værende og de forhenværende elever. Det var vanskeligt at sige, hvor ideerne opstod, selv om man kender navnene på dem, der førte tankerne ud i livet. Fra disse grøderige år stammer — nævnt i flæng — fritidshjemmene for hjælpeskolernes børn, hjælpeskolernes feriehjem og friluftsskole »Kallehave Strand«, samt Foreningen af 1915, som støtter de udskrevne elever. I dem alle havde Jørgen Olsen sin andel, og navnlig lagde han kræfter til, når det gjordes fornødent. I det alt sammen var det hans personlighed og væsen, der blev den samlende kraft, og herom får man måske det bedste vidnesbyrd og sikreste indtryk ved at læse, hvad hans mangeårige medarbejder og senere afløser Kr. Haunsø skrev om ham ved hans udtræden af skolevæsenet 1. april 1934:

»De 3 Værneklasser i 1900 er under Inspektør Olsens Ledelse vokset til 56 Klasser med 884 Elever og 78 Lærere.

Denne stærke Udvikling skyldes naturligvis først og fremmest, at selve Ideen om en særlig Skole for de svagtbegavede er sund og rigtig. Men en god Ide er saa tit strandet paa en daarlig Udførelse. Københavns Værneskole havde faaet den rette Mand i Spidsen. Ved daglig Paapasselighed, uden nogen Overilelse, skyende alle store Ord og alt, hvad der smagte af Reklame, lempede han den nye Skoleform frem mellem de Vanskeligheder, den mødte paa sin Vej.

Som Skoleleder var han ikke af dem, der søgte at sætte Lederens personlige Stempel paa alt Skolens Arbejde. I Stedet for fulgte han med Glæde og Opmærksomhed Væksten af det, som groede frem under hver enkelt Lærers Arbejde med Børnenes Undervisning og Opdragelse. Denne Form for Ledelse i Forbindelse med Jørgen Olsens personlige Egenskaber gjorde ham afholdt, ja elsket af sine Medarbejdere.

Der har aldrig staaet Gny om Jørgen Olsens Navn, for Kamp og Strid er ham imod. Han har vistnok den Opfattelse, at i en Strid taber altid begge Parter, og især taber Skolen — og det vil i sidste Instans sige Børnene — hvis Skolen bliver gjort til en Kampplads. Skolens Gerning er i dybeste Forstand et Fredsværk.

Jørgen Olsen er i Besiddelse af en sjælden Evne til Samarbejde. Vi Mennesker er jo hver især en temmelig broget Blanding af forskellige Egenskaber og Tilskyndelser. Og snart er visse Elementer i vort Sind ovenpaa og dominerer, snart de modsatte. Inspektør Olsen har haft en lykkelig Evne til at kalde paa det bedste hos sine Medarbejdere. For en Leder er denne Egenskab maaske den største af alle.

Jørgen Olsen var som Inspektør for Værneskolen i Besiddelse af megen Myndighed. Dette beroede ikke først og fremmest paa Embedet, men mere paa hans Person og paa det grundlæggende Arbejde, han havde udført. Han stod som Patriarken blandt sine Medarbejdere. Derfor fik hans Myndighed et vist faderligt Præg; den var selvfølgelig, og den trykkede aldrig ned, den løftede op.

Systematisk Arbejdsomhed og vedholdende Flid er fremtrædende Karaktertræk hos Inspektør Olsen. Om Morgenen ved 8-Tiden forlod han sit Hjem og var derefter i ustandselig, travl

Aktivitet ved een eller flere Skoler, indtil han i Reglen ved 4—5 Tiden vendte hjem. Om Aftenen tog han fat igen med det mere og mere omfattende skriftlige Arbejde, Stillingen efterhaanden førte med sig. Som Tillæg til Inspektørarbejdet tog han Del i Ledelsen af Værneskolernes Fritidshjem, Foreningen for Friluftsskolen og Feriehjemmet »Kallehave Strand« for Elever fra Værneskolerne, »Værneforeningen for svagtbegavet Ungdom« med de herhen hørende Beskæftigeshjem, og desuden har han været Formand for Dansk Værneskoleforening, lige fra han i sin Tid var med til at stifte Foreningen. Talrige Møder og Kursus maatte han tilrettelægge. Ja, han overkom endog i en Menneskealder at udføre et stort filantropisk Arbejde i Bestyrelsen for »Faderløs Ungdom«. Man forstaar, at den Mand, som han sagde til et Blad, glæder sig til nu at faa Tid til at læse en Del, han hidtil har været nødt til at lægge til Side.

Jørgen Olsen skrev ikke meget og holdt ikke mange Foredrag. Men naar han talte, blev han altid paahørt med den største Interesse paa Grund af Talens Vederheftighed. Der var ingen Kruseduller, ingen Overdrivelser, ingen Universalmetoder, ingen Lyrik, men solide Realiteter fremført uden Føleri men med den Følelse, der virkelig kommer fra Hjertet og derfor gør Indtryk.«

Det citerede stykke er et uddrag af en artikel i det fællesnordiske tidsskrift, som udgives af Nordisk Hjælpeskoleforbund siden 1923. Jørgen Olsen var medstifter af dette forbund, som er en sammenslutning af de enkelte skandinaviske landes og Finlands faglige foreninger på hjælpeskolens område. Her som andre steder blev Jørgen Olsen i kraft af sin personlighed en betydelig arbejdskraft, og hans navn er kendt og agtet overalt i vore nabolande, især fra hans deltagelse i de periodisk gentagne nordiske møder, som siden 1922 (Dalsæter, Norge) har gået på skift mellem deltagerlandene.

Den danske konge hædrede Jørgen Olsen ved at udnævne ham til Ridder af Dannebrog, og hans kolleger gjorde ham til æresformand i Danmarks Hjælpeskoleforening, da han ved sin afsked fra skolen ikke længere fandt det rigtigt at indtage sin mangeårige post som foreningens første og indtil da eneste formand. Hans medarbejdere i snævrreste forstand, lærerne ved

hans skoler, skænkede et maleri af deres afholdte leder. Dette maleri — malt af kunstneren Emil Krause — har nu sin plads i skolen på Maria Kirkeplads, hvor Jørgen Olsen og hans elskelige hustru i mange år havde deres hjem og ofte samlede medarbejderne til hyggelige samvær, som mange ældre medarbejdere bevarer i kær erindring.

Denne omtale af Jørgen Olsen og hans virke kan næppe sluttes bedre end ved at citere en af disse medarbejdere gennem mange år, den velkendte skolepsykolog og skoleinspektør Sofie Rifbjergs slutningsord i en mindeartikel:

»Det har været et meget stort gode for hele hjælpeskolesagen i Danmark, at vi har haft Jørgen Olsen med sit venlige sindelag, sin retsindighed, sin klare tanke og store arbejdskraft til at føre denne sag frem, og det er med stor vemod, vi tænker på, at vi ikke mere skal se ham iblandt os og ikke mere høre hans besindige tale.

Hans minde vil leve blandt os så længe vi selv lever.«

Hertil kan føjes, at også Jonstrupsamfundet vil bevare mindet om denne sjældne skolemand og holde det i ære.

P. Strange-Andersen.

JONSTRUPLEGAT

Efter at ovenstående nekrolog var skrevet, har vi erfaret, at Jørgen Olsen har betænkt jonstrupeleverne i sit testamente, idet han har oprettet: Skoleinspektør Jørgen Olsen og hustru Maries legat for elever ved Jonstrup statsseminarium. Det er på 30 000 kr., hvoraf renterne skal uddeles årlig til 4 trængende, flittige og begavede elever.

FØRSTELÆRER P. SEJERBO

Født 8. juni 1881 – død 26. februar 1955

Da undertegnede kom til Jonstrup seminarium i maj 1901 for at påbegynde min læreruddannelse sammen med en hel flok kammerater, lagde vi straks mærke til de tidligere elever, særlig dem i ældste klasse. Jeg bemærkede en lille bred mand, som kaldtes Pedersen-Sejrø, fordi han var fra den nævnte ø, og et par dage senere bemærkede jeg en anden lille mand, der hed Andersen-Drejø, fordi han var fra Drejø. Senere opdagede jeg, at de boede sammen på kvisten mod vest i elevbygningen, og jeg kom efterhånden til at kende dem lidt nærmere, fordi de ordnede posttasken. Da eksamen afholdtes næste år 1902, viste det sig, at de to fik fine eksaminer, omkr. mg+. Drejø blev senere — efter en kort årrække at have været kantor på Vemmetofte — lærer i Maaløv og praktiklærer på Jonstrup seminarium og udførte denne gerning med stor dygtighed. Pedersen-Sejrø kom efter forskellige hjælpelærer- og vikarpladser til fabriksskolen ved Holeby på Lolland — en halvt privat og halvt kommunal skole. 1908, da der i nabobyen Krønge blev bygget

ny skole, blev han førstelærer der, idet Krønge skoledistrikt blev udvidet, så at han også fik en del af sine tidligere elever at undervise, og endvidere blev han kirkesanger og organist i Krønge kirke. I efteråret 1910 blev jeg førstelærer i nabobyen til Krønge, Bursø. Jeg havde en enkelt gang efter seminarietiden truffet Pedersen-Sejrø, som nu havde antaget navnet Pedersen-Sejerbo, og det var rimeligt, at vi nu straks fornyede vort bekendtskab fra Jonstrup. Sejerbo var meget interesseret i sin skole, ville gerne indføre nye undervisningsformer, navnlig i faget dansk. Her kan nævnes, at ved hans 40-års jubilæum fortalte en af hans gamle elever, at de studsede noget, da Sejerbo efter den første oplæsning af et stykke i læsebogen spurgte, om de nu kunne fortælle, hvad de havde læst; det var de ikke vænnet til; men det var netop betegnende for Sejerbos undervisning; han ville gå i dybden, og det gav resultat. Allerede på den tid havde han begyndt at skrive børnebøger, bl. a. en, som hed »Ole«, så da bladet »Lærerne og Samfundet« startede, var han nævnt der med rosende omtale, og hans billede var der.

I løbet af kort tid fik han startet en stor aftenskole, som gik godt i en lang række år. Han havde meget hurtigt fået oprettet en børnebogsamling, og omkr. 1915 begyndte han sammen med kollegerne i Fuglse-Krønge kommune at oprette en folkebogsamling, som stadig er vokset, og som nu har udlånslokale i Fuglse alderdomshjem. Sejerbo var dens bibliotekar i mange, mange år. Sejerbo forstod at komme i nær forbindelse med de stadig opdukkende biblioteksfolk, blev medlem i styrelsen af Danmarks biblioteksforening, var sammen med mænd som professor Stenberg, Jørgen Banke, Svend Dahl o. m. a. Efterhånden dyrkede han også sin forfattervirksomhed og udsendte en række børnebøger, deriblandt »Paa Opdagelse«. Han blev medlem af forfatterforeningen og fik stipendium til en studierejse. Han var således i Norge og så på bibliotekerne i byggerne. Endvidere havde han hånd i hanke med f. eks. Maribo bibliotek, så der ved hans afgang fra embedet var gave derfra. På sin 60-års fødselsdag modtog han en pragtfuld krakeleret vase af københavnsk porcelæn, overrakt ham af to mænd indenfor Danmarks biblioteksforening, den ene var ungdomsvennen fra Jonstru, Andersen-Drejø, der nu havde antaget navnet Munch.

Sejerbo var en uhyre flittig mand. Han havde som nævnt altid interesseret sig for danskundervisning og lavede et dansk-system, som han demonstrerede ved mange møder i lærerkredsene rundt om i landet; han var endogså engang helt oppe på Læsø. Han var meget interesseret i Esperanto og rejste til møder ang. dette sprog, ligesom han også fra ganske ung havde samlet på frimærker og efterlod sig ved sin død en betydelig frimærkesamling. Endelig fik han tid til i ca. 25 år at være regnskabsfører i Fuglse sparekasse som privat geschæft. Under alt dette glemte han ikke sin skole og sine elever. Han ville gerne få øget undervisningsmateriellet; han var medstifter af skolecentralen for Maribo amt, hvorfra der efterhånden kunne udsendes en hel mængde oplysende bøger, brugelige til supplerende undervisning, også en hel mængde, affattede således, at eleverne selv kunne bruge dem, og disse sidste sendtes så i klasse-sæt til de abonnerende skoler.

På Sejerbos 40-års jubilæumsdag vistes der ham stor opmærksomhed, og der holdtes fest for ham i Fuglse forsamlingshus. 1951 i juli tog han sin afsked fra lærergerningen og flyttede til Bagsværd. Han havde i de sidste år været noget svagelig, og kort efter afskeden fik han en hjerneblødning sammen med anden svaghed. Han blev delvis helbredet; men anfaldene kom igen, og sidst i februar d. å. bukkede han under for sygdommen. Han blev begravet på Krønge kirkegård 4. marts under overværelse af et talrigt følge. Hans tidligere sognepræst, pastor Andersen, Hillested, talte særdeles smukt over ham og omtalte hans betydelige virke både i kirke og i skole — ligesom flere andre havde ordet.

Ja, hans gerning vil i lange tider huskes med taknemmelighed af beboerne i Krønge, og jeg slutter med et »Ære være lærer Sejerbos minde«.

Johannes Skafte,
pens. førstelærer.

ÅRETS GANG PÅ JONSTRUP

Det har været et mærkeligt år i Jonstrups historie, et år, der har vendt op og ned på alt, hvad der var gammelt og kendt, nedlagt den gamle borg, og flyttet alle dens indbyggere til nye fremmede omgivelser, men forhåbentlig er nissen flyttet med.

Det begyndte allerede i februar måned. Rygterne gik, det ene mere hårrejsende end det andet, og forstander og lærere blev bombarderet med spørgsmål, som de ikke formåede at svare på, kun sagde forstander Morville: »Jeg vil prøve at få en afgørelse, før 3. klasse rejser på vikariat til april.« Tiden gik, april kom nærmere og nærmere, og en dag måtte 3. klasse rejse uden at vide, hvad fremtiden ville bringe.

Så gled livet på Jonstrup ind i eksamenstravlhed, og der var travlhed i år. Der var tre klasser, der dimitteredes, to studenterklasser og en 4. klasse, så rammerne var nær blevet sprængt ved dimissionsfesten og arrangørernes hoveder med af spekulation over, hvordan det skulle lykkes at huse alle de mennesker, men det gik.

Den 4-6-55 blev der sendt breve ud til de vikarierende »3. klasser«, hvori der bl. a. stod: »Der er nu truffet bestemmelse om seminariets flytning. Det nye skoleår vil begynde i Lundtofte gamle skole den 18. aug. kl. 10.«

Det var med bange anelser, vi den 18. august stævnede mod Lundtofte. Den gamle skole, vi skulle overtage, var ikke blevet rosede omtalt, og vi ventede det værste — men blev glædelig overraskede. Ganske vist var her lille plads, men alt var gjort fint i stand med lyse, venlige farver, og gymnastiksalen var en direkte gevinst.

Dagen efter, den 19. august, var der officiel indvielse, hvor bl. a. undervisningsminister Jul. Bomholt, skoledirektør Georg Jakobsen, viceborgmester A. C. Tandrup og skoleinspektør

Ernst Gehl var til stede. Det var en festlig indvielse af det nye, og næste dag begyndte det daglige liv.

Der kom mange vanskeligheder både for lærere og elever, og til tider har humøret stået lidt lavt; der har været mange vandringer til og fra Lundtofte nye skole, hvor vi også har nogle lokaler, og når en klasse har sang med herr Enkegård, må der råbes ekstra højt i klassen nedenunder, men nu går det hele af sig selv, selv om herr Lausten stadig glæder sig over, at der er andre vandredegne, når han selv må på vandring med kurs mod Lundtofte nye skole.

Hvad er Jonstrup uden fester? Det spørgsmål måtte vi stille os selv allerede ved årets begyndelse, men hvordan skulle vi holde årsfest og arrangere Frederiksdalstur? Dog lykkedes det med held at skabe en ny tur, der var så lig den gamle, at traditionerne blev holdt i hævd. Til høstfesten blev der nemt enigthed blandt lærere og elever om en udflugt, og stedet, der valgte, var Marianelund ved Gurre. Befordringen derop foregik i store busser, og festen begyndte allerede om eftermiddagen, hvor der var sækkevæddeløb o. l. mellem lærere og elever, og fortsatte om aftenen med dans.

I oktober måned kom der brev fra et norsk seminarium i Elmerum med forslag om udveksling af elever. 3. klasse var taget på vikariat, så det måtte blive 4. klasse, hvis der skulle nogen af sted. Sagen gik i orden, og sidst i oktober rejste 4. klasse til Norge samtidig med, at et hold norske seminarister rejste til Danmark. Begge hold havde, efter hvad de selv siger, en dejlig tur, så nu kan det være, der igen kommer gang i udvekslingerne.

Julefesten satte igen i år et punktum, denne gang for 1955. Forstander Morville holdt julealen og mente også, vi var ved at falde til i de nye omgivelser, og julelysene skinnede lige så klart, og salmerne lød lige så kønt, som ved julefesten sidste år i Jonstrup.

Dette var i korte træk lidt om det gamle Jonstrups nye liv, og der er stadig liv og godt mod, selv om alle længes efter den dag, da der er klar til indflytning i et nyt seminarium.

Fritze Munch.

FRA JONSTRUPPERNES VERDEN

Ny lærerinde på seminariet.

Fru Lisa Larsen (f. Christophersen) er født 22. august 1923 i København. Hun tog skoleembedseksamen i 1949 med fagene naturhistorie og geografi (hovedfag botanik) og virkede som

Fru Lisa Larsen.

timelærerinde ved Jonstrup seminarium fra august 1950 til januar 1954. Fra marts 1955 er fru Lisa Larsen, der er gift med kommunelærer Erik Larsen, ansat ved seminariet med fagene naturhistorie og geografi.

80 år.

Fhv. seminarielærer, cand. theol. Olaf Kejser fyldte 80 år den 25. august 1955, og nogen tid før, den 9. juni 1955, havde han og hans frue fejret deres guldbryllup. Det afholdte ægtepar er ikke glemt af de mange, der mødte venlighed og forståelse hos

dem på Jonstrup. De er begge raske og bor i en moderne lejlighed ved Ballerup station.

Afsked.

Kantor Viggo Bitsch, mangeårigt medlem af Jonstrupsamfundets styrelse, tog den 1. oktober afsked fra embedet i Vemmetofte, hvor han virkede i 30 år. Han har købt et rækkehus ved Mølleåen i Brede (Virum), hvor han ikke ligger på den lade side, men er travlt optaget af sine interesser: redaktion af Dansk Kirkemusiker Tidende, udgivelse af orgelmusik og musikbiografier m. m.

Den 8. marts 1955 døde viceskoleinspektør Volmer Andreasen, Ringsted, kun 58 år gammel. Han var dimitteret fra Jonstrup 1917 og kom 1919 til Ringsted, hvor han virkede siden, fra 1936 som viceskoleinspektør. Hans navn var kendt landet over, og som organisationsmand gjorde han et påskønnelsesværdigt arbejde for sine kolleger, ikke mindst for viceskoleinspektørerne, der gjorde ham til æresmedlem af deres forening. Han var medlem af Danmarks lærerforenings hovedbestyrelse 1948—52. Hans hjertelighed og livsglæde gjorde ham ualmindelig afholdt, og han efterlod et dybt savn i Ringsted, ja i langt videre kredse.

Styrelsesvalg og stævne.

Ved styrelsesvalget i oktober 1955 genvalgte O. Lindberg og Wilh. Thomsen og nyvalgte Kaj Bang. På valg 1956 er Ernst Gehl, Viggo Bitsch og Vilh. Hellested.

Stævne påtænkes afholdt på Jonstrup statsseminarium i Lundtofte grundlovsdagen tirsdag den 5. juni 1956. Nærmere meddelelse i Folkeskolen.

AFGANGSEKSAMEN 1955

NORMALLINIEN

1. Andersen, Jørgen Finn	6,43 mg?
2. Andersen, Kristian Charles Klemmensen	6,38 mg?
3. Christensen, Bent	5,95 g×
4. Christiansen, Kjell Aksel	5,24 g
5. Egeberg, Hans Peter	6,65 mg?
6. Erskov, Ole Bent	5,89 g×
7. Frederiksen, Arne	6,95 mg
8. Gunnersø, Jens	5,38 g×
9. Hansen, Erik Olofsson	6,20 mg?
10. Hansen, Jørgen Daugård	5,62 g×
11. Hansen, Palle Skrivers	4,98 g
12. Helms, Rudolf	6,06 mg?
13. Johansen, Jens	6,03 mg?
14. Konradsen, Otto Eivind	6,68 mg
15. Krog, Mogens Tulinius	6,29 mg?
16. Kroman, Aksel	6,18 mg?
17. Larsen, Kristian Simoni	5,59 g×
18. Lau, Werner	6,11 mg?
19. Markmann, Arne Leif	6,52 mg?
20. Munch, Gunnar	6,21 mg?
21. Nielsen, Mogens Ib	7,02 mg
22. Nielsen, Ove Halvdan	6,84 mg
23. Olsen, Holger Louis Berg	6,22 mg?
24. Petersen, Carl Oluf	7,18 mg×
25. Rasmussen, Finn Reindahl	6,73 mg
26. Reimer, Ib	5,75 g×
27. Ruge, Eigil	6,56 mg?
28. Schultz, Knud Theil	6,70 mg
29. Thomassen, Per	6,33 mg?

STUDENTERLINIEN

1. Bay, Sten-Tolle	7,20 mg×
2. Nielsen, Hanne-Lise, f. Bjarnø	6,25 mg?
3. Dam, Per Brask	6,76 mg
4. Gjerrild, Asger Henry	7,05 mg?
5. Gylling, Grethe	6,57 mg?
6. Hess, Finn Erik Wilckenshilt	6,92 mg
7. Holm, John Herbert Bartholin	7,20 mg×
8. Jørgensen, Gunda Margrethe	6,86 mg
9. Larsen, Magdalene Buch	7,19 mg×

10. Liebe-Lindgreen, Jørgen	6,71 mg
11. Lind-Christensen, Valborg	6,91 mg
12. Munch, Inge Marie	6,77 mg
13. Nielsen, Christian Kjeld	7,16 mg
14. Nielsen, Karen Stoumann	6,76 mg
15. Holm, Kirsten Lykke, f. Nielsen	6,65 mg?
16. Pedersen, Edel Broe	6,58 mg?
17. Pedersen, Ellen	7,22 mg×
18. Petersen, Aase Strøm	6,71 mg
19. Roed, Ib Strarup	6,55 mg?
20. Stærmosé, Anna Sophie	6,62 mg?
21. Thomsen, Frits	6,58 mg?
22. Thomsen, Inga	6,73 mg
23. Thomsen, Inger Løgtholt	6,83 mg
24. Thomsen, Inger Vibeke	6,64 mg?
25. Abrahamsen, Ole	6,59 mg?
26. Dietrich, Rolf Bernhard	6,26 mg?
27. Jensen, Åsa	6,81 mg
28. Johansen, Erik Viggo	6,54 mg?
29. Johansen, Finn Thomas Lauritz	6,02 mg?
30. Kettel, Else Agnete	6,88 mg
31. Kolbe, Karin Märta Hilda	6,70 mg
32. Kristensen-Elsøe, Jørgen	6,79 mg
33. Larsen, Tove Kornbeck	6,01 mg?
34. Lind, Verner Harry	6,02 mg?
35. Emauel, Bodil Leth, f. Mouritzen	6,03 mg?
36. Nielsen, Else Marie	6,17 mg?
37. Nielsen, Jørn Keld	6,65 mg?
38. Olofsson, Ruth Lilli	6,62 mg?
39. Olsen, Ole Jagd	6,54 mg?
40. Pedersen, Erik	6,50 mg?
41. Pedersen, Mary Marie	6,73 mg
42. Poulsen, Bernhard Elias	6,67 mg
43. Rasmussen, Annelise Falslund	6,62 mg?
44. Rasmussen, Christian Vilhelm	6,56 mg?
45. Larsen, Karen Jytte, f. Rasmussen	6,44 mg?
46. Spaabæk, Esther Marie Mouridsen	5,79 g×
47. Spliid, Inge	6,80 mg
48. Steinaa, Kirsten	6,68 mg
49. Sørensen, Henning Egon	6,50 mg?
50. Sørensen, Ida Midtgaard	7,06 mg

REGNSKAB 1. JANUAR — 31. DECEMBER 1955

	Indtægt kr. ø.	Udgift kr. ø.
Kassebeholdning pr. 1. januar 1955	365 70	
Kontingenter	1 774 00	
Salg af årbøger	172 00	
49 opkrævninger à 80 øre	39 20	
Renter	2 62	
Repræsentation og møder		48 90
Fremstilling af årbogens 32. bind		1 567 65
Administration og redaktion		200 00
Tryksager		95 75
Porto, gebyrer m. m.		181 78
Kassebeholdning pr. 31. december 1955		259 44
	2 353 52	2 353 52

Ordruphøjvej 24, Charlottenlund.

Wilh. Thomsen.

Regnskabet revideret og godkendt.

Sierslev skole, den 6. januar 1956.

S. M. Vaaben.

Hans Fr. Jensen.

JONSTRUPSAMFUNDETS STYRELSE

Overlærer Kaj Bang, Åboulevard 86, København N, kontor
Viggo Bitsch, Åbrinken 81, Virum, fhv. skoleinspektør Ernst
Gehl, R. af Dbg., formand, Sct. Kjeldsgade 2², København Ø,
førstelærer Vilh. Hellested, Hellested pr. Hårlev, seminarielærer
O. Lindberg, Jonstrup pr. Ballerup, overlærer Wilh. Thomsen,
kasserer, Ordruphøjvej 24, Charlottenlund, tlf. Ordrup 24 92.
Elevernes repræsentant er frk. Fritze Munch.

Årbogens redaktør: skoleinspektør Viktor Pedersen, Vanløse
skole, København.